

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒๕๖๑

ที่ปรึกษา	ดร.รวิวรรณ ภูริเดช ดร.อัษฎาพร ไกรพานนท์ ดร.จิตตินันท์ เรืองวีรยุทธ
ผู้เรียบเรียง	ดร.วรตลต์ แจ่มจำรูญ นางโสมนัสสา ธนิกกุล
บรรณาธิการ	นางภัทรินทร์ ทองสิมา
ประสานงาน	นางสาวศิริรัตน์ วรงค์ชาติ
จัดพิมพ์โดย	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๖๐/๑ ซอยพิบูลวัฒนา ๗ ถนนพระรามที่ ๖ แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐
พิมพ์ครั้งที่ ๑	จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม สำหรับเผยแพร่ ห้าหมื่นห้าพัน
พิมพ์ที่	หจก. เจริญผล กราฟฟิค ๕๐/๑๖๘ หมู่ ๕ ตำบลปากเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.

พรรณพืชและพรรณสัตว์ในพระนาม.-- กรุงเทพฯ : กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๖๑.

๑๕๐ หน้า.

๑. พืช -- การตั้งชื่อ. ๒. สัตว์ -- การตั้งชื่อ. I. ชื่อเรื่อง

๓๓๓.๗

ISBN

๙๗๘-๖๑๖-๓๑๖-๕๐๒-๒

คำนำ

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ดำเนินการจัดทำหนังสือพรรณพืชและพรรณสัตว์ในพระนาม ครอบคลุมชื่อพรรณพืชและพรรณสัตว์ท้องถิ่นของประเทศไทย รวมทั้งพรรณพืชที่มีการปรับปรุงพันธุ์ที่ตั้งชื่อเพื่อเฉลิมพระเกียรติหรือเพื่อเทิดพระเกียรติพระมหากษัตริย์ พระบรมราชินี และพระบรมวงศานุวงศ์ โดยการแยกออกเป็นพรรณพืชและพรรณสัตว์ จัดเรียงลำดับตามตัวอักษรเพื่อช่วยให้ค้นหาได้ง่าย และแสดงให้เห็นถึงความอุดมสมบูรณ์ของความหลากหลายทางชีวภาพของผืนแผ่นดินไทย อีกทั้งยังสามารถเรียนรู้เรื่องราวและเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่ทำให้รู้สึกภาคภูมิใจในความเป็นไทย เกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติควบคู่กับการพัฒนาที่ยั่งยืน ชื่อวิทยาศาสตร์หลายชื่อที่ปรากฏในหนังสือเล่มนี้ ในปัจจุบันเปลี่ยนเป็นชื่อพ้อง (synonym) ให้เข้าตามหลักเกณฑ์สากล อย่างไรก็ตาม เพื่อแสดงถึงหลักฐาน ประวัติ และความเป็นมาของชื่อที่ตั้งขึ้นเป็นพรรณพืช พรรณสัตว์ในพระนาม ได้นำชื่อวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องมากกล่าวอ้างอิง และได้ระบุสถานภาพของชื่อวิทยาศาสตร์นั้นไว้ด้วย นอกจากนี้แล้ว พรรณพืชและพรรณสัตว์บางชนิดอาจไม่มีชื่อสามัญ (common name) หรือชื่อพื้นเมือง (vernacular name) เนื่องจากเป็นชนิดที่ค้นพบใหม่ของประเทศหรือชนิดใหม่ของโลก จึงไม่เป็นที่รู้จักหรือใช้ประโยชน์มาก่อน

หนังสือ “พรรณพืชและพรรณสัตว์ในพระนาม” นี้ จะเป็นหนังสือที่ทรงคุณค่า มีความรู้ที่คู่ควรต่อการศึกษาและเผยแพร่พระเกียรติคุณพระมหากษัตริย์แห่งราชวงศ์จักรีและพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ และแสดงถึงความจงรักภักดีและน้อมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กิตติกรรมประกาศ

หนังสือพรรณพืชและพรรณสัตว์ในพระนามเล่มนี้ ได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากบุคลากรของหน่วยงานต่างๆ ที่ได้อนุเคราะห์ข้อมูล ภาพถ่าย ภาพวาด และเอกสารอ้างอิง ได้แก่ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.ไพบุลย์ นัยเนตร ศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ ปัญหา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดร.วิยะวัฒน์ ใจตรง องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ (อพวช.) ดร.ปิยเกษตร สุขสถาน องค์การสวนพฤกษศาสตร์ (อสพ.) ดร.นัยนา เทศนา คุณมานพ ผู้พัฒนา คุณปรีชา การะเกตุ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช คุณวีรญา บุญเตี้ย สวนหลวง ร.๙ คุณอภิชาติ ส่องแสงจัน สวนพฤกษศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ดร.ไสว มัฐมา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ดร. เฉลิมพล สุวรรณภักดี ดร.นันทศักดิ์ ปิ่นแก้ว มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมนึก บุญเกิด มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรมทรัพยากรธรณี กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง มหาวิทยาลัยนครพนม คุณภวพล ศุภนันทนานนท์ สำนักพิมพ์บ้านและสวน ดร.ปราโมท ไตรบุญ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) ดร.ชวลิต วิทยานนท์ และผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ และมีส่วนร่วมในการดำเนินการจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

สารบัญ

หน้า

พรรณพืชในพระนาม	1
กันภัยมหิดล (<i>Afgekia mahidoliae</i> B. L. Burtt & Chersmir.)	2
กุหลาบควีนสิริกิติ์ (<i>Rosa</i> ‘Queen Sirikit’)	4
กุหลาบจุฬาลงกรณ์ (<i>Rosa</i> ‘Chulalongkorn’)	6
กุหลาบพระนามสิรินธร (<i>Rosa</i> ‘Princess Maha Chakri Sirindhorn’)	8
เครือเทพรัตน์ (<i>Thepparatia thailandica</i> Phuph.)	10
แคทลียาควีนสิริกิติ์ (<i>Cattleya</i> ‘Queen Sirikit’)	12
จำปีสิรินธร (<i>Magnolia sirindhorniae</i> Noot. & Chalermglin)	14
ชมพูสิริน (<i>Impatiens sirindhorniae</i> Triboun & Suksathan)	16
ซ้องเจ้าฟ้า (<i>Buxus sirindhorniana</i> W. K. Soh, von Sternb, Hodk. & J. Parn.)	18
ดอนญ่าควีนสิริกิติ์ (<i>Mussaenda</i> ‘Queen Sirikit’)	20
ทิวลิปคิงภูมิพล (<i>Tulipa</i> ‘King Bhumibol’)	22
เทพมาศ (<i>Flemingia sirindhorniae</i> Mattapha, Chantar. & Suddee)	24
เทียนพระบารมี (<i>Impatiens charisma</i> Suksathan & Keerat.)	26
นครินทรา (<i>Paraboea sangwaniae</i> Triboun)	28
บัวควีนสิริกิติ์ (<i>Nymphaea</i> ‘Queen Sirikit’)	30
ฟาแลนนอปซิสพรีนเซสจุฬาลงกรณ์ (<i>Phalaenopsis</i> ‘Princess Chulabhorn’)	32
เฟินรัศมีโชติ (<i>Blechnum x rasmijoti</i> ‘The Royal Project’)	34
ภูมิพลินทร์ (<i>Paraboea bhumiboliana</i> Triboun & Chuchan)	36
มหาพรหมราชินี (<i>Mitrephora sirikitiae</i> Weerasooriya, Chalermglin & R. M. K. Saunders)	38
มะลิเฉลิมนรินทร์ (<i>Jusminum bhumibolianum</i> Chalermglin)	40
มะลิ ร.๕ (<i>Jasminum noble</i> C. B. Clarke subsp. <i>rex</i> (Dunn.) P. S. Green)	42
โมกราชินี (<i>Wrightia sirikitiae</i> D. J. Middleton & Santisuk)	44
รองเท้านารีศอยตุง ‘สังวาลย์’ (<i>Paphiopedilum charlesworthii</i> (Rolfe) Pfitzer ‘Sangwan NO.1’ AWRHT)	46
รองเท้านารีพรีนเซสสังวาลย์ (<i>Paphiopedilum</i> ‘Princess Sangwan’)	48
รองเท้านารีสังวาลย์ แอนนิเวอร์ซารี ปีที่ ๑๐๘ (<i>Paphiopedilum</i> ‘Sangwan Anniversary 108 th ’)	50
รักตะนิล (<i>Peperomia sirindhorniana</i> Suwanph. & Chantar.)	52
ราชรัตน์ (<i>Syzygium sirindhorniae</i> Chantar., Suksathan & M. Wongnak)	54

สารบัญ

	หน้า
สิงโตเจ้าฟ้าเพชรรัตน์ (<i>Bulbophyllum</i> ‘Princess Bejaratana’)	56
สิรินธรวัลลี (<i>Phanera sirindhorniae</i> (K. Larsen & S. S. Larsen) Mackinder & R. Clark)	58
หวายชมพูนครินทร์ (<i>Dendrobium</i> ‘Pink Nagarindra’)	60
หวายโสมสวลี (<i>Dendrobium</i> ‘Soamsawali’)	62
เห็ดเผาะสิรินธร (<i>Astraeus sirindhorniae</i> Watling, Phosri, Sihanonth, A.W.Wilson & M. P. Martin)	64
เอื้องศรีเชียงดาว (<i>Sirindhornia pulchella</i> H. A. Pederson & Indham.)	66
เอื้องศรีประจิม (<i>Sirindhornia mirabilis</i> H. A. Pederson & Suksathan)	69
เอื้องศรีภาคเนย์ (<i>Sirindhornia monophylla</i> (Collett & Hemsl.) H. A. Pederson & Suksathan)	70
ไอยริศ (<i>Zingiber sirindhorniae</i> Triboun)	72
พรรณสัตว์ในพระนาม	74
กิ้งเจ้าฟ้า (<i>Acanthosquilla sirindhorn</i> Naiyanetr, 1995)	76
กิ้งเจ้าฟ้า (<i>Macrobrachium sirindhorn</i> Naiyanetr, 2001)	78
ชันโรงสิรินธร (<i>Trigona sirindhornae</i> Michener & Boongird, 2003)	80
ตั๊กแตนคูกุหารัตน์ (<i>Mimadiestra sirindhornae</i> Storozhenko and Dawwrueng, 2014)	82
เต่าทรงพระเจริญ (<i>Basilochelys macrobios</i> Tong et al., 2009)	84
ทาร์เซียสิรินธร (<i>Tarsius sirindhornae</i> Chaimanee, Lebrun, Yamee & Jaeger, 2010)	86
นกเจ้าฟ้าหญิงสิรินธร (<i>Pseudochelidon sirintarae</i> Thonglongya, 1968)	88
ปลาแขยงเจ้า (<i>Prajadhipokia rex</i> Fowler, 1934)	90
ปลาชิวใบไม้ราชินี (<i>Davario regina</i> Flower, 1934)	92
ปลาบู่มหิตล (<i>Mahidolia mystacina</i> Valenciennes, 1837)	94
ปลาบู่รำไพ (<i>Vaimosa rambaiae</i> H. M. Smith, 1935)	96
ปลาใบไม้ (<i>Soleichthys siammakuti</i> Wongratana, 1975)	98
ปลาโอพิสทอนญาทัส เร็กซ์ (<i>Opisthognathus rex</i> Wongratana, 1975)	100
ปูเจ้าพ่อหลวง (<i>Indochinamon bhumibol</i> (Naiyanetr, 2001))	102
ปูเจ้าฟ้า (<i>Phricotelphusa sirindhorn</i> Naiyanetr, 1989)	104
ปูทูลกระหม่อม (<i>Thaipotamon chulabhorn</i> Naiyanetr, 1993)	106
ปูพระพินาง (<i>Potamon galyaniae</i> Naiyanetr, 2001)	108

สารบัญ

หน้า

ปูแม่ฟ้าหลวง (<i>Pupamon sangwan</i> Naiyanetr, 1997)	110
ปูราชินี (<i>Thaiphusa sirikit</i> Naiyanetr, 1992)	112
ผีเสื้อรัตติสิริน (<i>Eucosmogaster sirindhornae</i> Pinkaew et Laeprathom, 2016)	114
ภูเวียงโกซอรัส สิรินธรเน่ (<i>Phuwangosaurus sirindhornae</i> Martin, Buffetaut & Suteethorn, 1994)	116
มดต้นไม้สิรินธร (<i>Cladomyrma sirindhornae</i> Jaitrong, Laedprathom et Yamane, 2013)	118
มดทหารเทพา (<i>Aenictus shilintongae</i> Jaitrong et Schultz, 2016)	120
ไรน้ำนางฟ้าสิรินธร (<i>Streptocephalus sirindhornae</i> Sanoamuang, Murugan, Weekers & Dumont, 2000)	122
สกุลผีเสื้อกลางคืนสิรินธร (<i>Sirindhonia</i> spp.)	124
สิรินธรน่า โคราชเอนซิส (<i>Sirindhorna khoratensis</i> Shibata, Jintasakul, Azuma & You, 2015)	126
หมึกสายราชา (<i>Amphioctopus rex</i> (Nateewathana & Norman, 1999))	128
หอยบุษราคัม (<i>Amphidromus principalis</i> Sutcharit & Panha, 2015)	130
เอกสารอ้างอิง	132
ภาคผนวก	

พรรณพืชในพระนาม

พรรณพืชที่ได้ตั้งชื่อให้เป็นเกียรติแก่ราชวงศ์ของไทย โดยตั้งชื่อสกุล คำระบุชนิด และชื่อลูกผสม มาตั้งชื่อพรรณไม้นั้น ผู้ตั้งชื่อได้เล็งเห็นถึงพระราชกรณียกิจ พระกรณียกิจด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรพรรณพืช เมื่อค้นพบพรรณพืชชนิดใหม่ จึงต้องการที่จะตั้งชื่อตามพระนามเพื่อเทิดพระเกียรติและเผยแพร่พระเกียรติคุณให้เป็นที่ประจักษ์แก่สาธารณชนทั้งในและต่างประเทศ ในการทรงงานด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย ดังพรรณไม้ที่จะปรากฏดังต่อไปนี้

Vernacular

Kan Phai Mahidol

(ก้นภัยมหิตล), name given by Princess Srinagarindra.

Etymology

The specific epithet honours Her Royal Highness Princess Srinagarindra (Somdet Phra Srinagarindra Baromrajajonani) who has taken a keen interest in the environmental development and the relationship between people and the environment.

Status: Endemic

Distribution: Laos, Vietnam, Thailand (Kanchanaburi Province)

ก้นกัยมทิดล

Afgekia mahidoliae B. L. Burtt & Chermisir.

วงศ์ถั่ว Fabaceae (Leguminosae - Papilionoideae)

คำระบุชนิด "mahidoliae" ตั้งเพื่อเทิดพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ได้รับการตีพิมพ์ลงในวารสาร Notes from the Royal Botanic Garden, Edinburgh เล่มที่ ๓๑ หน้า ๑๓๑ ปี พ.ศ. ๒๕๑๔ (ค.ศ. 1971) จากตัวอย่างพรรณไม้ต้นแบบ Chermisirivatana s.n. ที่เก็บจากบริเวณสถานีรถไฟวังโพ จังหวัดกาญจนบุรี โดยอาจารย์เกษม จันทระประสงค์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์จิรายุพิน จันทระประสงค์ แล้วได้นำไปปลูกที่กรุงเทพฯ

ไม้เถา ยาวได้ถึง ๑๕ เมตร มีขนคล้ายไหมหนาแน่นทั่วไป ใบประกอบปลายคี่ เรียงเวียน ใบย่อยมี ๔-๖ คู่ เรียงเกือบตรงข้ามรูปไข่หรือขอบขนาน ยาว ๑.๕-๗.๕ เซนติเมตร พบที่สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ในไทยพบที่จังหวัดกาญจนบุรี

Climber is 15 meters long. All parts have densely hairs. This species is odd compound leaves with 4-6 pair leaflets, ovate or oblong, 1.5-7.5 centimeters long. It is found in Laos, Vietnam and Thailand (Kanchanaburi Province).

Vernacular

Kularp Queen Sirikit
(กุหลาบควีนสิริกิติ์), name given
by Her Majesty Queen Sirikit
of the Ninth Reign.

Etymology

The name of hybrid *Rosa* honours Her Majesty Queen Sirikit of the Ninth Reign. *Rosa* ‘Queen Sirikit’ is a hybrid of *R.* ‘Konigin der Rosen’ and *R.* ‘Golden Giant’, produced by Andre Hendricx, in 1970 and got the Royal permission to be named as *Rosa* ‘Queen Sirikit’.

Status: Ornamental plant

Distribution: Introduced into Thailand in 1970

กุหลาบควีนสิริกิติ์

Rosa ‘Queen Sirikit’

วงศ์กุหลาบ Rosaceae

กุหลาบลูกผสมระหว่างกุหลาบพันธุ์ *Konigin der Rosen* และ *Golden Giant* ซึ่งลูกผสมใหม่เรียกเป็นสายพันธุ์ *Perr Gynt* ได้รับรางวัลชนะเลิศในการประกวดกุหลาบที่กรุง Belfast เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๓ นาย Andre Hendricx ชาวเบลเยียม ผู้อำนวยการเรือนกุหลาบ *Grandes Roseraiea Du Val De Loire* ประเทศฝรั่งเศส จึงได้ขอพระราชทานพระราชานุญาตตั้งชื่อกุหลาบนี้ว่า *ควีนสิริกิติ์* เป็นชื่อกุหลาบพันธุ์นี้ เมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๔ เอกสารนี้มีคำบรรยายตอนหนึ่งว่า “คุณพระราชินีแห่งประเทศไทย ผู้ทรงพระสิริโฉม เป็นเสน่ห์แบบตะวันออกที่เหนือตะวันตก” นิยมใช้เป็นต้นพันธุ์สำหรับผลิตลูกผสมพันธุ์ใหม่ ๆ

ไม้พุ่ม สูง ๑-๒ เมตร ลำต้น สีน้ำตาล มีหนามแหลม ใบประกอบแบบขนนกปลายคี่ ออกเวียนสลับ ใบย่อยรูปรี ปลายใบแหลม โคนใบสอบถึงมน ขอบใบจักฟันเลื่อย ดอก สีเหลือง

Shrub is 1-2 meters high. Stem is brown with prickle. Compound leaves is spiral, leaflet is lanceolate, apex acute and rounded base with teeth margin. Flowers are yellow.

Vernacular

Kularp Chulalongkorn
(กุหลาบจุฬาลงกรณ์), name given
by Princess Dara Ratsamee.

Etymology

The name of hybrid *Rosa* honours His Majesty King Rama V of Thailand. *Rosa* ‘Chulalongkorn’ is a hybrid of *Rosa*.

Status: Ornamental plant

Distribution: Introduced into Thailand

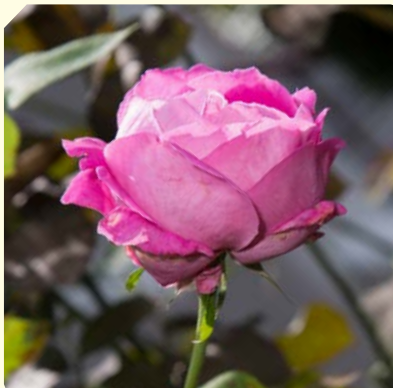
กุหลาบจุฬาลงกรณ์

Rosa ‘Chulalongkorn’

วงศ์กุหลาบ Rosaceae

ชื่อพื้นเมือง กุหลาบ ร.5

จากบันทึกพระราชชายาเจ้าดารารัศมีโปรดการปลูกกุหลาบ เป็นอย่างยิ่ง และประทานนามกุหลาบสายพันธุ์นี้ว่า “จุฬาลงกรณ์” เพื่อระลึกถึงพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จนชื่อนี้เป็นที่รู้จักและใช้กันทั่วไป แต่ไม่มีใครทราบประวัติที่มาของกุหลาบ ต้นนี้แน่ชัด คาดว่าน่าจะทรงได้มาพร้อมกุหลาบชนิดอื่นจากสมาคมกุหลาบแห่งสหราชอาณาจักร ซึ่งทรงเป็นสมาชิกอยู่ โดยนำไปปลูกที่ตำหนักบนนาคอยสุเทพ ซึ่งปัจจุบันถวายเป็นวัดพระธาตุคอยสุเทพ จังหวัดเชียงใหม่

ไม้พุ่มขนาดกลาง สูงประมาณ ๑.๓๐ เมตร ลำต้นไม่มีหนาม เมื่อแก่โคนต้นเป็นสีน้ำตาล ใบประกอบรูปขนนก ใบย่อย ๕-๙ ใบ ปลายใบแหลม โคนใบมน ขอบใบจักฟันเลื่อย ดอกสีชมพู

Medium shrub is 1.30 meters high. Stem don't have prickle that older stem change to brown. Each compound leaves consists of 5-9 leaflets, acute apex, round base and margin is serrate. Flowers are pink.

Etymology

Vernacular
Kularp Pra Nam Sirindhorn
(กุหลาบพระนามสิรินธร), name given
by Her Royal Highness Princess
Maha Chakri Sirindhorn.

The name of hybrid *Rosa* honours Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn. *Rosa* ‘Princess Maha Chakri Sirindhorn’ is a hybrid of *Rosa*, produced by Jackson & Perkins co., in 1981 and got the Royal permission to be named as *Rosa* ‘Princess Maha Chakri Siridhorn’

Status: Ornamental plant

Distribution: Introduced into Thailand in 1981

กุหลาบพระนามสิรินธร

Rosa 'Princess Maha Chakri Sirindhorn'

วงศ์กุหลาบ Rosaceae

กุหลาบดอกใหญ่ที่มีการนำเข้ามาจากประเทศสหรัฐอเมริกา ต่อมาพบว่าเกิดกลายพันธุ์มาจากกุหลาบลูกผสม ชื่อ มัทราส (Madras) ของบริษัทแจ๊คสันแอนด์เพอกินส์จำกัด (Jackson & Perkins) ซึ่งเป็นบริษัทผู้ผลิตกุหลาบรายใหญ่ที่สุดในประเทศสหรัฐอเมริกา จากกุหลาบสายพันธุ์เดิมที่มีดอกสีชมพูแกมม่วง ได้เป็นสีชมพูเหลืองเหลือง กลีบซ้อนกันแน่น จนได้รับการคัดเลือกเป็นกุหลาบแห่งปี โดยนายจีระ ดวงพัศตรา แห่งไร่จีระเนิสเซอร์รี่ ตำบลหนองเหียง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี เมื่อทำการทดลองติดตามจนแน่ใจว่าเป็นสายพันธุ์ใหม่ ในปี พ.ศ. ๒๕๒๔ จึงได้ขอพระราชทานชื่อกุหลาบพันธุ์นี้ว่า “พระนามสิรินธร” มีชื่อสายพันธุ์ว่า “Princess Maha Chakri Sirindhorn”

ไม้พุ่ม สูงประมาณ ๗๐ เซนติเมตร ลำต้นสีน้ำตาล มีหนามแหลม ใบประกอบแบบขนนกปลายคี่ ใบย่อยรูปรี ออกเวียนสลับ ปลายใบแหลม โคนใบสอบ ขอบใบจักฟันเลื่อย ดอกสีชมพูเหลืองเหลือง กลีบซ้อนแน่น

Shrub is 70 centimeters high. Stem is brown with prickle. Compound leaves is spiral, leaflet is lanceolate, apex acute and cuneate base with teeth margin. Flowers are yellow pinkish and compact.

Vernacular

Khruea Theppharat

(เครือเทพรัตน์), name given by
Her Royal Highness Princess
Maha Chakri Sirindhorn.

Etymology

The Genus name also honours Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn who has taken a keen interest in the conservation and the relationship between people and the environment.

Status: Endemic

Distribution: Tak Province

เครือเทพรัตน์

Thepparatia thailandica Phuph.

วงศ์ชบา Malvaceae

ชื่อสกุล “*Thepparatia*” ตั้งเพื่อเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ส่วนคำระบุนิคม “*thailandica*” ตั้งตามชื่อประเทศไทย ได้รับการตีพิมพ์ลงในวารสาร Thai Forest Bulletin (Botany) เล่มที่ ๓๔ หน้า ๑๙๕-๒๐๐ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ (ค.ศ. 2006) จากตัวอย่างพรรณไม้ต้นแบบ Pooma *et al* 4981 (holotype: BKF) ที่เก็บจากอำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก

ไม้เถาเนื้อแข็ง ยาวได้ถึง ๒๐ เมตร ดอกสีเหลืองอ่อนมีแถบสีแดง เป็นพืชถิ่นเดียวของไทย พบเฉพาะทางภาคเหนือที่จังหวัดตาก ใกล้ชายแดนไทย-พม่า ขึ้นตามหุบเขาที่ลาดชัน ใกล้ลำธาร ในป่าดิบแล้ง ระดับความสูงประมาณ ๗๐๐ เมตร

Woody climber could be 20 meters long, flowers are pale yellow with red strips. This species is endemic to Thailand and distribute in Northern Thailand near Thai-Myanmar border. It is found along stream in valley of the dry evergreen forest at 700 meters mean sea level.

Vernacular

Cattleya Queen Sirikit

(แคทลียาควีนสิริกิติ์), name given by Her Majesty Queen Sirikit of the Ninth Reign.

Etymology

The name of hybrid *Cattleya* honours Her Majesty Queen Sirikit of the Ninth Reign. *Cattleya* ‘Queen Sirikit’ is a stunning elegant hybrid of *Cattleya* Bow Bells and *C. O’Brieniana* ‘alba’, produced by Black and Flory Ltd. Co., Great Britain, in 1958. It received Award of Merit from the Royal Horticultural Society, London, and got the Royal permission to be named as *Cattleya* ‘Queen Sirikit’.

Status: Ornamental plant

Distribution: Introduced into Thailand

แคทลียาควีนสิริกิติ์

Cattleya ‘Queen Sirikit’

วงศ์กล้วยไม้ Orchidaceae

กล้วยไม้ลูกผสมระหว่าง *Cattleya* ‘Bow Bells’ และ *C. O'brieniana* var. *alba* โดยบริษัท Black & Flory Ltd. สหราชอาณาจักร ลำต้นมีขนาดกะทัดรัด ดอกสีขาวมีแต้มสีเหลืองทองพอร์มดี และจดทะเบียนตั้งชื่อพันธุ์เมื่อวันที่ ๒ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๑ ได้รับรางวัลยอดเยี่ยมจากสมาคมพืชสวนอังกฤษ นายปีเตอร์ แมคเคนซีแบล็ค ผู้เป็นเจ้าของจึงขอพระราชทานพระราชานุญาต เพื่ขอพระนามาภิไธย ‘Queen Sirikit’ เป็นชื่อกล้วยไม้ และใช้ชื่อพันธุ์ว่า ‘Exquisite’ สำหรับลูกผสมที่นำเข้ามาปลูกเลี้ยงในประเทศไทย ได้ออกดอกลักษณะเดียวกัน และได้รับรางวัลยอดเยี่ยมจากสมาคมพฤกษศาสตร์ ในพระบรมราชินูปถัมภ์ มีชื่อพันธุ์ว่า ‘Diamond Crown’ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถในรัชกาลที่ ๙ ได้พระราชทานแคทลียาควีนสิริกิติ์ เป็นดอกไม้ประจำวันสตรีไทย

กล้วยไม้อิงอาศัยลูกผสม ความสูง ๑๐-๑๔ เซนติเมตร ลำต้นสีเขียวสด ลำแกมมีร่องตามแนวยาวลึกละ ๑ ใบ ใบเป็นใบเดี่ยว รูปใบหอกแกมรูปขอบขนาน ดอกสีขาวมีแต้มสีเหลืองทอง

Hybrid epiphytic orchid is 10-14 centimeters high. Stem is pale green and old stem have verticle line. Leaves single, lanceolate-oblong. Flowers are white with yellow pad.

Vernacular

Champi Sirindhorn (จำปีสิรินธร), name given by Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn.

Etymology

The specific epithet honours Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn who has taken a keen interest in the conservation and the relationship between people and the environment.

Status: Endemic

Distribution: Lop Buri Province

จำปีสิรินธร

Magnolia sirindhorniae Noot. & Chalermglin

วงศ์จำปา Magnoliaceae

คำระบุชนิด “*sirindhorniae*” ตั้งเพื่อเทิดพระเกียรติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้รับการตีพิมพ์ ในวารสาร *Blumea* เล่มที่ ๔๕ หน้า ๒๔๕ ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ (ค.ศ. 2000) จากพันธุ์ไม้ต้นแบบ Chalermglin 420621 (holotype: TISTR; isotype: L) ที่เก็บจากซับจำปา จังหวัด ลพบุรี

ไม้ต้น สูง ๒๐-๒๕ เมตร เปลือก สีนํ้าตาลแตกเป็นร่องตามยาว ใบเรียงเวียน รูปรี หรือรูปขอบขนาน ยาว ๑๔-๒๐ เซนติเมตร ดอกสีขาวนวลเปลี่ยนเป็นสีเหลืองเมื่อแก่ เป็นพืชถิ่นเดียวของไทย พบที่บริเวณซับจำปา อำเภอกำแพง จังหวัดลพบุรี ขึ้นหนาแน่นใน ป่าพรุน้ำจืดที่มีน้ำไหล

Tree is 20-25 meters high. This tree is fissured bark and spiral leaf, elliptic or oblong, 14-20 centimeters long. Flowers are pale white turn to yellow before falling. This species is endemic to Thailand and found at Sub Champa, Lop Buri Province. It can grow in freshwater swamp.

Vernacular

Chomphu Sirin (ชมพู่สิริน),
name given by Her Royal
Highness Princess Maha
Chakri Sirindhorn.

Etymology

The specific epithet honours Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn who has taken a keen interest in the conservation and the relationship between people and the environment.

Status: Endemic

Distribution: Krabi Province, Surat
Thani Province

ชมพูสีริน

Impatiens sirindhorniae Triboun & Suksathan

วงศ์เทียน

Balsaminaceae

คำระบุชนิด “*sirindhorniae*” ตั้งเพื่อเทิดพระเกียรติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้รับการตีพิมพ์ ในวารสาร The Gardens' Bulletin Singapore ฉบับ ๖๑ เล่มที่ ๑ ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ (ค.ศ. 2009) หน้าที่ ๑๗๔ จากตัวอย่าง พรรณไม้ต้นแบบ P. Triboun, P. Blenchitra & P. Yothakaew 3801 (holotype: BK; isotypes: AAU, QBG, SING)

ไม้ล้มลุก สูงได้ถึง ๕๐ เซนติเมตร แตกกอ ลำต้นอวบน้ำ ดอกสีชมพู เป็นพืชถิ่นเดียวของไทย พบที่จังหวัดกระบี่และสุราษฎร์ธานี ขึ้นตามหน้าผาเขาหินปูน

Succulent herb is 50 centimeters high and has many stems. Flowers are pink. This species is endemic to Thailand. It is found on limestone cliff in Krabi Province and Surat Thani Province.

Vernacular

Chong Chao Fa (ชองเจ้าฟ้า),
name given by Her Royal
Highness Princess Maha Chakri
Sirindhorn.

Etymology

The specific epithet honours Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn who has taken a keen interest in the conservation and the relationship between people and the environment.

Status: Endemic

Distribution: Tak Province,
Kanchanaburi Province

ช่องเจ้าฟ้า

Buxus sirindhorniana W. K. Soh, von Sternb,
Hodk. & J. Parn.

วงศ์ช่องร่ำพัน Buxaceae

ไม้ต้นชนิดใหม่ของโลก ตีพิมพ์โดยทีมงานนักพฤกษศาสตร์ แห่งทรินิตีคอลลิจ มหาวิทยาลัยแห่งกรุงดับลิน ซึ่งมีศาสตราจารย์ ดร.จอห์น พาร์แนล ซึ่งเป็นกรรมการบรรณาธิการโครงการ พรรณพฤกษชาติประเทศไทย (Flora of Thailand) รวมอยู่ในทีมผู้ตั้งชื่อด้วย โดยได้ตีพิมพ์ในวารสาร Nordic Journal of Botany เล่มที่ ๓๒(๔) หน้า ๔๕๒-๔๕๔ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ (ค.ศ. 2014) คำระบุชนิด "sirindhorniana" ตั้งขึ้นเพื่อเทิดพระเกียรติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จากตัวอย่าง ต้นแบบ Hennipman 3194 เก็บที่บริเวณคอยหัวหมด อำเภอ อัมผาง จังหวัดตาก

ไม้ต้นสูง ๕-๖ เมตร เปลือกหนา มีลักษณะคล้ายคอร์ก สีเทา ใบเรียงตรงข้าม รูปใบหอก ดอกสีเขียวอ่อน ใบประดับรูปไข่ กลีบรวม ๔ กลีบ รูปไข่ เป็นพืชถิ่นเดียวของไทย พบที่คอยหัวหมด จังหวัดตาก และจังหวัดกาญจนบุรี

Tree is 5-6 meters high. Bark is corky and grayish. Leaves are opposite, and lanceolate. Flowers are pale green, bracts are oval shape and 4 perianths are oval shape. This species is endemic to Thailand. It is found at Doi Hua Mot, Tak Province and Kanchanaburi Province.

Vernacular

Donya Queen Sirikit

(ดอนญาควีนสิริกิติ์), name given by Her majesty Queen Sirikit of the Ninth Reign.

Etymology

The name of hybrid *Mussaenda* honours Her Majesty Queen Sirikit of the Ninth Reign. *Mussaenda* ‘Queen Sirikit’ is a hybrid of *Mussaenda* Dona Luz Mag Say Say and *Mussaenda philippica* var. *aurora* Sulit, produced by University of Philippines, in 1983 and got the Royal permission to be named as *Mussaenda* ‘Queen Sirikit’.

Status: Ornamental plant

Distribution: Introduced into Thailand in 1983

คอนญาควินสิริกิติ์

Mussaenda 'Queen Sirikit'

วงศ์เข็ม

Rubiaceae

คอนญาลูกผสมระหว่าง *Mussaenda Dona Luz* Mag Say Say กับ *Mussaenda philippica* var. *aurora* Sulit ซึ่งมหาวิทยาลัยฟิลิปปินส์ได้ผสมขึ้น และขอพระราชทาน พระราชทานัญญาตัญญูแด่พระนามาภิไธย 'ควีนสิริกิติ์' เป็นชื่อคอนญาพันธุ์ใหม่ ในคราวที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถในรัชกาลที่ ๙ เสด็จพระราชดำเนินเยือนสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ในปี พ.ศ. ๒๕๒๖

ไม้พุ่ม สูง ๑-๓ เมตร ใบเดี่ยว ออกตรงกันข้าม รูปรี ปลายแหลม ดอกออกเป็นช่อที่ปลายยอด แต่ละช่อมีใบประดับขนาดใหญ่สีชมพูอ่อน ขลิบขอบด้วยสีชมพูเข้มเกือบแดง

Shrub is 1-3 meters high. Simple leaves are opposite, elliptic and acute apex. Flowers are cluster on the terminal, each cluster with large bract has pinkish and reddish edge.

Vernacular

Tulip King Bhumibol

(ทิวลิปคิงภูมิพล), name given by His Majesty King Bhumibol Adulyadej of Thailand.

Etymology

The name of hybrid tulip honours His Majesty King Bhumibol Adulyadej of Thailand.

Status: Ornamental plant

Distribution: Introduced into Thailand

ทิวลิปคิงภูมิพล

Tulipa 'King Bhumibol'

วงศ์ Liliaceae

นาย Klaas Koedijk ชาวเนเธอร์แลนด์ ได้พัฒนาสายพันธุ์มาจากการผสมระหว่างพันธุ์พรินซ์เคลาส์ (Prince Claus) กับพันธุ์จูดิธ เลย์สเตอร์ (Judith Leyster) และได้ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต ตั้งชื่อดอกทิวลิป "King Bhumibol" ให้กับดอกทิวลิปสายพันธุ์ใหม่ที่ปรับปรุงพันธุ์ขึ้น ซึ่งมาจากความประทับใจในความจงรักภักดีของพลกนิกรชาวไทยทั่วประเทศในช่วงการจัดงานเฉลิมฉลองในมหามงคลวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี

ไม้ล้มลุก มีความสูงของดอกและก้านรวมกัน ๔๕ เซนติเมตร ใบยาวเรียวยาวแหลม ดอกสีเหลืองนวลทั้งดอก ออกดอกช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนพฤษภาคม

Herb is 45 centimeters high including flower and peduncle. Leaves are slender with acute tip. Flower is pale yellowish. Flowering on March-May.

Vernacular

Thepphamas (เทพพามาศ),
name given by Her Royal
Highness Princess Maha
Chakri Sirindhorn.

Etymology

The specific epithet honours Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn who has initiated the Plant Genetic Conservation Project under the Royal initiative Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn.

Status: Endemic

Distribution: Tak Province

เทพมาศ

Flemingia sirindhorniae Mattapha, Chantar. & Suddee
วงศ์ถั่ว Fabaceae (Leguminosae - Papilionoideae)

ดร.สไว มัญญา สาขาวิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ร่วมกับศาสตราจารย์ นายประพนธ์ จันทโรจโกทัย นักพฤกษศาสตร์ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และ นายสมราน สุดดี นักพฤกษศาสตร์หอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (Forest Herbarium-BKF) ได้รับพระราชานุญาตจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และพระราชทานชื่อไทย เทพมาศ (อ่านว่า เทบ-พะ-มาศ) โดยได้ตีพิมพ์ในวารสาร Thai Journal of Botany เล่ม ๙(๑): ๘ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ (ค.ศ. 2017) [๑๑๖] คำระบุชนิด "*Sirindhorniae*" ตั้งเพื่อเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จากตัวอย่างพรรณไม้ต้นแบบ S. Mattapha & S. Suddee 1108 (holotype: BKF; isotypes: BK, BM, E, K, KKU, L, MBK, P, QBG) ที่เก็บจากอำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก

ไม้ล้มลุกปีเดียว สูงประมาณ ๖๐ เซนติเมตร ใบประกอบมี ๑-๓ ใบย่อย เป็นพืชถิ่นเดียวของไทย พบบริเวณเขาหินปูนที่ดอยหัวหมัด อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก

Annual herb is 60 centimeters high. It has compound leaves, 2-3 leaflets. This species is endemic to Thailand. It is found on limestone at Doi Hua Mot, Umphang, Tak Province.

Vernacular
Tean Pra Baramee
(เทียนพระบารมี)

Etymology

The specific epithet, charisma respect and loyalty earned by the performance of good deeds, is dedicated to our beloved king, His Majesty King Bhumibol Adulyadej, who has been a tireless advocate for the nature and environment proposing guidelines on the principles of sustainable conservation and the development of natural resources.

Status: Endemic

Distribution: Kanchanaburi Province

เทียนพระบารมี

Impatiens charisma Suksathan & Keerat.

วงศ์เทียน Balsaminaceae

นายปิยเกษตร สุขสถาน และ นายปราโมทย์ ไตรบุญ ได้สำรวจพืชสกุลเทียนในประเทศไทย และพบพืชถิ่นเดียวของไทย ที่เป็นไม้หัวอายุหลายปี ดอกสีเหลืองอ่อนพบตามเขาหินปูนในจังหวัดกาญจนบุรี และตาก ได้ตั้งคำระบุนิยต์ ว่า "charisma" ที่มีความหมายว่า ความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ คือพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร โดยตีพิมพ์เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๖ (ค.ศ. 2013) ในวารสาร Gardens' Bulletin Singapore. 61(1): 159-184

เทียนพระบารมี เป็นชนิดที่มีลักษณะเด่นที่ลำต้นเป็นปึก ก้านใบและก้านดอกแบน ดอกสีเหลือง กลีบดอกข้างรวมกันที่ฐานซ้อนบนกลีบล่าง

Tean Pra Baramee has winged stems, flat petioles and peduncles, Flowers are yellow and the broader upper pair of lateral united petals at the base overlap to the lower one.

Vernacular

Nakharinthara (นครินทร์ธา),
name given by His Majesty
King Bhumibol Adulyadej
of Thailand.

Etymology

The specific epithet honours Her Royal Highness Princess Srinagarindra (Somdet Phra Srinagarindra Baromrajajonani) of Thailand (Her given name was Sangwan; 1900-1995), under whose initiative the conservation and reforestation of the collection locality at Doi Tung in Chiang Rai Province in Thailand was established.

Status: Endemic

Distribution: Chiang Rai Province

นครินทร์รา

Paraboea sangwaniae Triboun

วงศ์ชาฤๅษี Gesneriaceae

ชื่อพ้อง *Trisepalum sangwaniae* Triboun

พืชถิ่นเดียวของไทย สํารวจพบครั้งแรกโดย นายปราโมทย์ ไตรบุญ บริเวณเขาหินปูนบนดอยตุง อําเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย และขอพระราชทานพระนาม “สังวาลย์” ซึ่งเป็นพระนามเดิมของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เมื่อวันที่ ๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ มาตั้งเป็นคําระบุชนิดในชื่อวิทยาศาสตร์ คําระบุชนิด *sangwaniae* หมายถึงเป็นพรรณไม้ที่เป็นศรีสง่าแก่สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี และเฉลิมพระเกียรติพระราชกรณียกิจด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้รับการตีพิมพ์ในวารสาร Gardens' Bulletin Singapore เล่มที่ ๖๔ ฉบับที่ ๒ หน้า ๓๕๘-๓๖๐ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ (ค.ศ. 2012) จากตัวอย่างพรรณไม้ต้นแบบ Triboun *et al* 4039 (holotype: BK; isotypes: BKF, E) ที่เก็บจากดอยตุง อําเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

ไม้พุ่มขนาดเล็ก สูง ๒๐-๖๐ เซนติเมตร แตกกิ่งก้านเป็นพุ่มแน่น ลำต้นตั้งตรงหรือทอดเลื้อย ใบเดี่ยวออกตรงข้ามสลับตั้งฉาก รูปไข่ ดอกสีม่วง เป็นพืชถิ่นเดียวของไทย พบบริเวณเขาหินปูนบนดอยตุง จังหวัดเชียงราย

Shrub is 20-60 centimeters high and bushy branch. Stem is erect or creeping. Leaves are simple, opposite decussated, oval. Flowers are purple. This species is endemic to Thailand. It is found on limestone at Doi Tung, Chiang Rai Province.

Vernacular
Bua Queen Sirikit
(บัวควีนสิริกิติ์), name given by
Her Majesty Queen Sirikit
of the Ninth Reign.

Etymology

The name of hybrid *Nymphaea* honours Her Majesty Queen Sirikit of the Ninth Reign. *Nymphaea* ‘Queen Sirikit’ is a hybrid of *Nymphaea*, produced by Mr. Pirat Songpanish, in 2000 and got the Royal permission to be named *Nymphaea* ‘Queen Sirikit’.

Status: Ornamental plant

Distribution: Common hybrid in Thailand

บัวควีนสิริกิติ์

Nymphaea ‘Queen Sirikit’

วงศ์บัวสาย

Nymphaeaceae

บัวลูกผสมที่เกิดจากการผสมพันธุ์ระหว่างบัวฝรั่งหรือบัวเขตอบอุ่นกับบัวพื้นของไทย โดยนายไพรัตน์ ทรงพานิช นักวิชาการจากกรมวิชาการเกษตร สีดอกของบัวลูกผสมมีสีม่วงซึ่งถือว่าเป็นสีใหม่ที่ยังไม่เคยปรากฏมาก่อนในสายพันธุ์บัวเขตอบอุ่น สมาคมพฤกษศาสตร์ในพระบรมราชูปถัมภ์ จึงได้ขอพระราชทานพระราชานุญาต ใช้ชื่อว่า “บัวควีนสิริกิติ์” เพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติ “พระมารดาแห่งความหลากหลายทางชีวภาพ” เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๓

บัวลูกผสมที่เกิดจากการผสมพันธุ์โดยใช้บัวเขตอบอุ่นพันธุ์เพอร์รี่ไฟร์โอปอล (Perry's Fire Opal) เป็นต้นแม่ และใช้บัวพื้นพันธุ์นางกวิกาเป็นต้นพ่อ ได้ลูกผสมที่มีกลีบดอก 2 สี คือส่วนปลายกลีบดอกมีสีม่วง โคนกลีบดอกมีสีขาว ส่วนกลีบเลี้ยงมีสีขาวอมเขียว

Hybrid lotus is produce by temperate lotus and local lotus. It has 2 colors on petal that on the tip is purple and white base. Sepal is green with white.

Etymology

Vernacular

Phalaenopsis Princess Chulabhorn (ฟาแลนนอปซิส
พรีนเซสจุฬาภรณ์), name given by
Her Royal Highness Princess
Chulabhorn.

The name of hybrid *Phalaenopsis* honours Her Royal Highness Princess Chulabhorn. *Phalaenopsis* ‘Princess Chulabhorn’ is a hybrid of *Phalaenopsis*, produced by Royal Botanical Garden Peradeniya in 1999 and got the Royal permission to be named *Phalaenopsis* ‘Princess Chulabhorn’.

Status: Ornamental plant

Distribution: Introduced into Thailand in 1999

ฟาแลนนอปซิสพรีนเซสจุฬารณ

Phalaenopsis 'Princess Chulabhorn'

วงศ์กล้วยไม้ Orchidaceae

กล้วยไม้ลูกผสมระหว่าง *Phalaenopsis* 'Rose Miva' และ *Phalaenopsis* 'Kandy Queen' ที่สวนพฤกษศาสตร์เปราเดนิยา (Royal Botanical Garden Peradeniya) ได้ผสมพันธุ์ขึ้น ต่อมารัฐบาลสาธารณรัฐสังคมนิยมประชาธิปไตยศรีลังกาได้ขอพระราชทานพระนามสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬารณวลักษณ์ อัครราชกุมารี เพื่อตั้งชื่อกล้วยไม้พันธุ์นี้และถวายในโอกาสเสด็จเยือนสวนพฤกษศาสตร์แห่งนี้เมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๒

กล้วยไม้อิงอาศัย ใบรูปขอบขนานแกมรูปไข่กลับ ออกเรียงสลับสองข้าง ปลายใบแหลมหรือมน แผ่นใบอวบน้ำ สีเขียวเข้ม ดอกสีขาวอมชมพู กลางดอกมีสีชมพู กลีบปากสีเหลืองมีแต้มสีน้ำตาลแดง

The species is epiphytic orchid with oblong-obovate leaves and alternate leaves. It is acute or round apex and green succulent blade. Flowers are white with pinkish, at the middle of petal is pink, lip is yellow with dark brown spot.

Vernacular

Foen Rasmijoti (เฟินรัชสมัยโชติ),
name given by His Majesty
King Maha Vajiralongkorn
Bodindradebayavarangkun.

Etymology

The name of hybrid fern honours
His Royal Highness Prince Dipangkorn
Rasmijoti.

Status: Ornamental plant

Distribution: Hybrid Fern

เฟินรัชสมัยโชติ

Blechnum x rasmijoti 'The Royal Project'

วงศ์เฟินกูดคอย Blechnaceae

เป็นลูกผสมระหว่างกูดคอยนิวแคลิโดเนีย (*Blechnum gibbum*) กับกูดคอยบราซิล (*B. brasiliense*) ที่โครงการพัฒนาเป็น สถานีวิจัยคอยปุย มูลนิธิโครงการหลวง ผลิตและคัดเลือกพันธุ์ จนได้ต้นที่มีลักษณะเด่นแปลกตากว่าเดิม ในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ หม่อมเจ้าภิศเดช รัชนี้ ประธานมูลนิธิโครงการหลวง ทูลเกล้าฯ ถวายและขอพระราชทานนามจากสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร (สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร พระยศในขณะนั้น) และได้รับพระราชทานนามตามพระนามของพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าทีปังกรรัศมีโชติ

เฟินขนาดกลาง ลำต้นขึ้นเป็นลำ สีน้ำตาล ปกคลุมด้วยขนสีดำ ใบประกอบแบบขนนก ใบย่อยรูปขอบขนาน มี ๔๐ คู่ใบ ทางใบกว้าง ๓๐ เซนติเมตร ยาวประมาณ ๗๐ เซนติเมตร

This species is medium fern that has brown stem with black hairs. It is pinnate compound leaves with 40 pinnae, oblong. It is 30 centimeters wide and 70 centimeters long.

Vernacular

Bhumibolin (ภูมิพลินทร์), name given by His Majesty King Bhumibol Adulyadej of Thailand.

Etymology

The specific epithet refers to the collection locality in the Bhumibol Dam area in Lamphun Province and Tak Province in Thailand. The name also honours His Majesty King Bhumibol Adulyadej of Thailand who has taken a keen interest in the conservation and the relationship between people and the environment.

Status: Endemic

Distribution: Tak Province, Lamphun Province

ภูมิพลินทร์

Paraboea bhumiboliana Triboun & Chuchan

วงศ์ชาฤๅษี

Gesneriaceae

คำระบุชนิด “*bhumiboliana*” ตั้งเพื่อเทิดพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ในโอกาสสมทวงมลเจดิมพระชนมพรรษา ๘๔ พรรษา ได้รับการ ตีพิมพ์ในวารสาร Gardens' Bulletin Singapore เล่มที่ ๖๔ ฉบับที่ ๒ หน้า ๓๓๗-๓๓๙ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ (ค.ศ. 2012) จากตัวอย่างพรรณไม้ต้นแบบ Triboun *et al* 3980 (holotype: BK; isotypes: BKF, E) ที่เก็บจากอำเภอลี่ จังหวัดลำพูน และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานชื่อไทย

ไม้ล้มลุก สูงได้ถึง ๖๐ เซนติเมตร แตกกิ่งหนาแน่น มีขนสั้นนุ่ม ใบเรียงตรงข้าม หนาแน่นช่วงปลายกิ่ง รูปรี รูปไข่ หรือแกมรูปขอบขนาน ดอกสีม่วงอ่อน เป็นพืชถิ่นเดียวของไทย พบทางภาคเหนือที่จังหวัดลำพูน และจังหวัดตาก

Herb, 60 centimeters high. Stems have many branches. Leaves opposite at the terminal and elliptic shape. Flowers are pale purple. This species belong to Gesneriaceae. It is located in the Bhumibol Dam area in Lamphun Province and Tak Province.

Vernacular
Maha Phrom Rachini
(มหาพรหมราชินี), name given by
Her Majesty Queen Sirikit
of the Ninth Reign.

Etymology

The specific epithet honours Her Majesty Queen Sirikit of the Ninth Reign, who has taken a keen interest in the conservation and the relationship between people and the environment.

Status: Endemic

Distribution: Mae Hong Son Province

มหาพรหมราชินี

Mitrephora sirikitiae Weerasooriya, Chalermglin &
R. M. K. Saunders

วงศ์น้อยหน่า Annonaceae

คำระบุชนิด “*sirikitiae*” ตั้งเพื่อเทิดพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ได้รับการตีพิมพ์ในวารสาร Nordic Journal of Botany เล่ม ๒๔ ฉบับที่ ๒ หน้า ๒๐๑-๒๐๖ ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ (ค.ศ. 2004) จากพรรณไม้ต้นแบบ Chalermglin 460505 (holotype: QBG; isotypes: AAU, BK, BKF, C, CMU, HKU, K, L, TISTR) ที่เก็บจากอุทยานแห่งชาติน้ำตกแม่สุรินทร์ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ไม้ต้นขนาดเล็ก สูง ๕-๖ เมตร ใบเรียงเวียน รูปใบหอก ยาว ๖-๒๒ เซนติเมตร ดอกสีขาว กลีบดอกวงในสีม่วงอมแดง เป็นพืชถิ่นเดียวของไทย พบที่บริเวณอุทยานแห่งชาติ น้ำตกแม่สุรินทร์ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

Small tree is 5-6 meters high. It is spiral leaves, lanceolate and 6-22 centimeters long. Flowers are white, inner petals is red purple. This species is endemic to Thailand. It is found at Namtok Mae Surin National Park, Mae Hong Son Province.

Vernacular

Mali Chaloem Narin

(มะลิเฉลิมนรินทร์), name given by His Majesty King Bhumibol Adulyadej of Thailand.

Etymology

The specific epithet honours His Majesty King Bhumibol Adulyadej of Thailand who has taken a keen interest in the conservation and the relationship between people and the environment.

Status: Endemic

Distribution: Loei Province

มะลิเฉลิมรินทร์

Jusminum bhumibolium Chalermglin

วงศ์มะลิ Oleaceae

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๒ นายปิยะ เฉลิมกลิ่น ผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้สำรวจพบมะลิชนิดใหม่ บริเวณเนินเขาหินปูนเตี้ยๆ ที่สูงจากระดับน้ำทะเล ๗๑๕ เมตร ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน จึงได้ทำการตรวจสอบพรรณไม้ดังกล่าวร่วมกับนางสาว Ruth Kiew ผู้เชี่ยวชาญเรื่องมะลิชาวอังกฤษ ที่มาปฏิบัติงานอยู่ในหอพรรณไม้ (Forest Research Institute of Malaysia-FRIM) ประเทศมาเลเซีย และร่วมกันตีพิมพ์ในวารสาร *Blumea* แห่งประเทศเนเธอร์แลนด์ เนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ในวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยได้ขอพระราชทานนาม ชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Jusminum bhumibolium* Chalermglin และชื่อภาษาไทย คือ มะลิเฉลิมรินทร์ ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนาม เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕ มีความหมายว่า มะลิเฉลิมพระเกียรติพระเจ้าแผ่นดิน

ไม้เลื้อย เถายาว ๑-๒ เมตร ใบรูปรีหรือรูปหอกกว้าง ช่อดอกออกที่ปลายกิ่ง หรือปลายกิ่งข้าง มีดอกย่อย ๗-๑๓ ดอก กลีบดอกสีขาว ๖-๘ กลีบ เป็นพืชถิ่นเดียวของไทย พบที่จังหวัดเลย

Climber is 1-2 meters long. Leaves is elliptic or lanceolate. Inflorescence is terminal branch or lateral branch with florets 7-13 flowers. Flowers are white with 6-8 lobes. This species is endemic to Thailand. It is found in Loei Province.

Vernacular

Mali Ro Ha (မာရီရော့).

Etymology

The specific epithet honours King Rama V of Thailand.

Status: Endemic

Distribution: Myanmar, Cambodia, Vietnam, Thailand

มะลิ ร.๕

Jasminum nobile C. B. Clarke subsp. *rex* (Dunn.) P. S. Green

วงศ์มะลิ	Oleaceae
ชื่อพื้นเมือง	ปันหยี มะลิป่า มะลิวัลย์ดง
ชื่อสามัญ	King Jasmine, Royal Jasmine

ในปี พ.ศ. ๒๔๒๕ นาย Henry James Murton เป็นผู้ค้นพบมะลิชนิดใหม่ที่จังหวัดจันทบุรี ขณะเดินทางไปสำรวจพรรณไม้ เพื่อนำมาจัดพระราชอุทยานในพระบรมมหาราชวัง ตามพระราชประสงค์ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องในงานฉลองกรุงรัตนโกสินทร์ครบ ๑๐๐ ปี โดยใช้คำภาษาละตินว่า *rex* ที่แปลว่า พระมหากษัตริย์ มาเป็นคำระบุชนิดในชื่อพฤกษศาสตร์ของมะลิชนิดนี้ โดยนักพฤกษศาสตร์ชาวอังกฤษ ชื่อ Stephen Troye Dunn ได้ตีพิมพ์เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๔๘ ในหนังสือ *Alien Flora of Britain* ต่อมา มีการจัดจำแนกใหม่และเปลี่ยนชื่อเป็นชื่อที่ใช้ในปัจจุบัน

ไม้เลื้อย ความสูงยอดเลื้อยได้ไกล ๒-๔ เมตร ลำต้นและกิ่งก้านมีสีแดงเรื่อ เมื่ออายุมากขึ้นมีเนื้อไม้แข็ง ใบเดี่ยวออกตรงข้าม รูปรีแกมรูปขอบขนาน แผ่นใบขนาดคล้ายแผ่นหนัง สีเขียวเข้ม ดอกสีขาว มีการกระจายพันธุ์ที่สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ไทย

Climber is 2-4 meters long. Stem with branches is reddish when old is woody. Leaves are simple, decussate and oblong-elliptic. Flowers are white. Blade is coriaceous and dark green. The distribution is in Myanmar, Cambodia, Vietnam and Thailand.

Vernacular

Mok Rachini (โมกราชินี),
name given by Her Majesty
Queen Sirikit of the Ninth
Reign.

Etymology

The specific epithet honours Her Majesty Queen Sirikit of the Ninth Reign who has taken a keen interest in the relationship between people and the environment.

Status: Endemic

Distribution: Nakhon Sawan Province, Saraburi Province, Lop Buri Province and Sa Kaeo Province

โมกราชินี

Wrightia sirikitiae D. J. Middleton & Santisuk

วงศ์โมก

Apocynaceae

คำระบุชนิด “sirikitiae” ตั้งเพื่อเทิดพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ได้รับการตีพิมพ์ลงในวารสาร Thai Forest Bulletin (Botany) เล่มที่ ๒๙ หน้า ๑-๔ ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ (ค.ศ. ๒๐๐๑) จากพรรณไม้ต้นแบบ Middleton & Wongprasert 579 (holotype: A; isotypes: AAU, BKF, E, K, L, MO, NY, TCD) ที่เก็บจากวัดพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี

ไม้พุ่มหรือไม้ต้นขนาดเล็ก สูงถึง ๑๐ เมตร กิ่งอ่อนมีขนหนาแน่น กิ่งแก่เกลี้ยง มีช่องอากาศ ใบเรียงตรงข้าม รูปรีหรือรูปขอบขนาน ยาว ๓-๑๐ เซนติเมตร ดอกสีขาว มีกลิ่นหอม เป็นพืชถิ่นเดียวของไทย พบที่จังหวัดนครสวรรค์ สระบุรี ลพบุรี และสระแก้ว

Shrub or small tree can be 10 meters high. Young branches covered with densely hairs turning glabrous and distinct lenticel with age. Leaves is opposite, elliptic or oblong and 3-10 centimeters long. Flowers are white, fragrant. This species is endemic to Thailand. It is found in Nakhon Sawan Province, Saraburi Province, Lop Buri Province and Sa Kaeo Province.

Vernacular

**Rongthao Nari Doi Tung
Sangwan** (รองเท้านารีดอยตุงสังวาลย์)

Etymology

The name of hybrid orchid honours Her Royal Highness Princess Srinagarindra, the Princess Mother who initiated the Doi Tung Development Project under the Royal initiative Her Royal Highness Princess Srinagarindra.

Paphiopedilum charlesworthii (Rolfe) Pfitzer ‘Sangwan NO.1’ breeding by Mae Fa Luang Foundation and register on given name “Sangwan” of Her Royal Highness the Princess Mother Srinagarindra.

Status: Ornamental plant

Distribution: Common hybrid orchid in Thailand

รองเท้านารีดอยตุง ‘สังวาลย์’

Paphiopedilum charlesworthii (Rolfe) Pfitzer

‘Sangwan NO.1’ AM/RHT

วงศ์กล้วยไม้

Orchidaceae

รองเท้านารีดอยตุงมีถิ่นกำเนิดในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา มूलนิติแม่ฟ้าหลวง โครงการพัฒนาดอยตุงฯ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้นำมาปลูกเลี้ยงและคัดเลือกพันธุ์จนได้ต้นที่มีลักษณะพิเศษ คือหลังคากว้าง สีจัด และมีฟอร์มกลม สมมาตรสวยงาม ถือเป็นรองเท้านารีดอยตุงที่สวยงามที่สุดต้นหนึ่ง ได้รับรางวัลเกียรติคุณจากสมาคมพฤกษชาติแห่งประเทศไทยฯ ทางโครงการพัฒนาดอยตุงฯ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จึงจดทะเบียนตั้งชื่อว่า “สังวาลย์” ตามพระนามเดิมของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

กล้วยไม้อิงอาศัย เจริญเติบโตทางด้านข้าง ใบเดี่ยว ออกเรียงสลับทั้งสองข้าง รูปขอบขนาน แผ่นใบเรียวยาว สีเขียวเข้ม ปลายแยกออกเป็นสองแฉก โคนใบมีจุดประสีแดงอมน้ำตาล ดอกสีชมพู

This species is epiphytic orchid and sympodial growth. Leaves are alternate and oblong with cordate apex. Blade is dark green and lower blade is green. Leaves base is reddish brown spot. Flowers are pink.

Vernacular

**Rongthao Nari Princess
Sangwan** (รองเท้านารีพรินเซส
สังวาลย์)

Etymology

The name of hybrid orchid honours Her Royal Highness Princess Srinagarindra, the Princess Mother Srinagarindra who has taken a keen interest in the environmental development and the relationship between people and the environment.

Paphiopedilum 'Princess Sangwan' breeding by Mae Fa Luang Foundation and register on 31 December 2004.

Status: Ornamental plant

Distribution: Common hybrid orchid in Thailand

รองเท้านารีพรินเซสสังวาลย์

Paphiopedilum ‘Princess Sangwan’

วงศ์กล้วยไม้

Orchidaceae

รองเท้านารีพรินเซสสังวาลย์ เป็นลูกผสมระหว่างรองเท้านารีช่องอ่างทอง (*Paphiopedilum* x *angthong*) กับรองเท้านารีคอดอยตุง (*P. charlesworthii*) ที่ผลิตโดยมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง โครงการพัฒนาคอดอยตุงฯ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จดทะเบียนตั้งชื่อเมื่อวันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

กล้วยไม้อิงอาศัย เจริญเติบโตทางด้านข้าง ใบเดี่ยวออกเรียงสลับทั้งสองข้าง รูปขอบขนาน แผ่นใบค่อนข้างหนา พื้นใบสีเขียวอมเทา มีจุดประสีเขียวจาง ๆ ใต้ใบสีเขียว โคนต้นและโคนใบมีจุดประสีชมพูกระจายอยู่เล็กน้อย ดอกสีชมพู

This species is epiphytic orchid and sympodial growth. Leaves are alternate and oblong. Blade is grayish green and lower blade is pale green spot. Leaves base and stem base is pinkish spot. Flowers are pink.

Vernacular

Rongthao Nari Princess

Sangwan Anniversary

Piti 108 (รองเท้านารีพรินเซสสังวาลย์

แอนนิเวอร์ซารี ปีที่ ๑๐๘)

Etymology

The name of hybrid orchid honours Her Royal Highness Princess Srinagarindra, the Princess Mother who has taken a keen interest in the environmental development and the relationship between people and the environment and commemorate 108th Birthday the auspicious occasion of Her Royal Highness the Princess Mother.

Status: Ornamental plant

Distribution: Common hybrid orchid in Thailand

รองเท้านารีสังวาลย์ แอนนิเวอร์ซารี ปีที่ ๑๐๘

Paphiopedilum ‘Sangwan Anniversary 108th’

วงศ์กล้วยไม้

Orchidaceae

กล้วยไม้ลูกผสมระหว่างรองเท้านารีคอดอยตุง (*Paphiopedilum charlesworthii*) กับ *P. rosita* ที่ผลิตโดยมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง โครงการพัฒนาคอดอยตุงฯ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จดทะเบียน ตั้งชื่อเมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ ในโอกาสวันคล้ายวันพระราชสมภพ ๑๐๘ ปี ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

กล้วยไม้อิงอาศัย เจริญเติบโตทางด้านข้าง ใบเดี่ยว ออกเรียงสลับสองข้าง รูปขอบขนาน ปลายใบหยักเว้าตื้นๆ เป็นสองแฉก แผ่นใบสีเขียวเข้ม ใต้ใบสีเขียว โคนใบและโคนต้นมีปื้นสีแดงอมน้ำตาล ดอกสีชมพูอมแดง

This species is epiphytic orchid and sympodial growth. Leaves are alternate and oblong with cordate apex. Blade is dark green and lower blade is green. Leaves base and stem base is reddish brown strip. Flowers are dark red with pink.

Etymology

Vernacular
Raktanil (รักตะนิล),
name given by Her Royal
Highness Princess Maha
Chakri Sirindhorn.

The specific epithet honours Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn who initiated the Plant Genetic Conservation Project to develop the personnel and plant genetics resources for the maintenance of plant varieties, and the development to be advantageous for farmers and the business sector of Thailand.

Status: Endemic

Distribution: Loei Province

จักตะนิล

Peperomia sirindhorniana Suwanph. & Chantar.

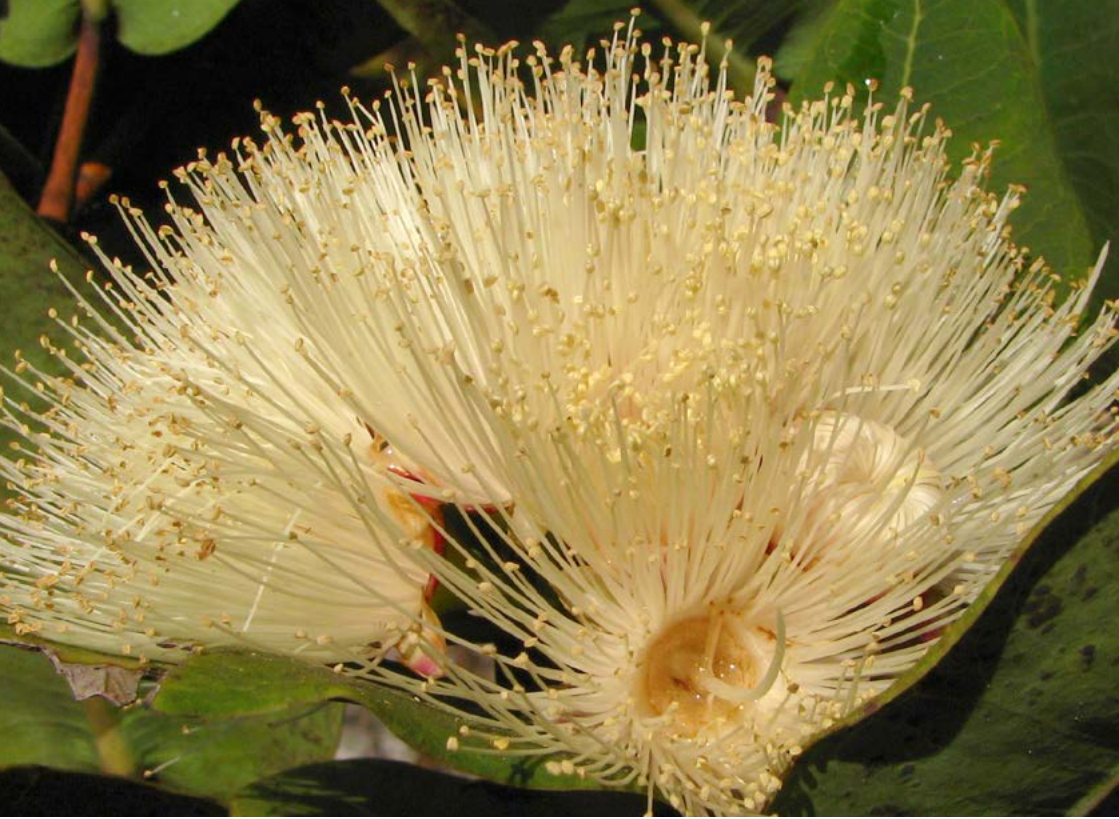
วงศ์พริกไทย

Piperaceae

พรรณไม้ชนิดใหม่ของโลกในสกุลผักกะสัง (*Peperomia*) โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายเฉลิมพล สุวรรณภักดิ์ ภาควิชาพฤกษศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ร่วมกับ ศาสตราจารย์ นายประนอม จันทโรดไทย ศูนย์วิจัยอนุกรมวิธานประยุกต์ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งในขณะเดินทางเก็บรวบรวม วัสดุติดเพื่อใช้ในโครงการวิจัย ได้ค้นพบพืชชนิดนี้บริเวณภูเขาหินปูน จังหวัดเลย พบว่ามีลักษณะเป็นพืชชนิดใหม่ของโลก จึงได้ขอพระราชทานพระนาม สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ตั้งเป็นชื่อวิทยาศาสตร์ *Peperomia sirindhorniana* C. Suwanph. & Chantar. ซึ่งเป็นการ เคารพพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในวัน ครบรอบพระชนมายุ ๕ รอบ และน้อมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณแก่วงการ พฤกษศาสตร์ เนื่องจากพระองค์เป็นผู้ริเริ่มโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชฯ เป็นโครงการที่ทำให้ประชาชนหันมาสนใจและตระหนักถึงความสำคัญของ ทรัพยากรพืช นอกจากนี้ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานชื่อไทยของพืชชนิดนี้ว่า "จักตะนิล" ซึ่งมีความหมายว่า เขียว-แดง เนื่องจากพืชชนิดนี้มีลำต้นและก้านใบสีแดง มีใบสีเขียวเข้มหรือสีมรกต โดยคณะนักวิจัยได้ตีพิมพ์ในวารสารคิ๋ว Kew Bulletin 72(1): 7. 2017 [115] ซึ่งเป็นวารสารที่เก่าแก่ทางด้านอนุกรมวิธานพืช

ไม้ล้มลุก มีลำต้นและก้านใบสีแดง มีใบสีเขียวเข้มหรือสีมรกต ใบรูปหอก เป็นพืช ถิ่นเดียวของไทย พบเฉพาะที่เขาค้อหินปูนใน จังหวัดเลย

Endemic species of Thailand has red to reddish stems and petioles. This species is herb with dark green leaves. It is found on limestone in Loei Province.

Vernacular

Rat-Cha-Rat (ราชรัตน์),
name given by Her Royal
Highness Princess Maha
Chakri Sirindhorn.

Etymology

The specific epithet honours Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn who has long been interested in botanical diversity and has initiated the Plant Genetic Conservation Project under the Royal Initiative of Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn.

Status: Endemic

Distribution: Chiang Mai Province

ราชรัตน์

Syzygium sirindhorniae Chantar., Suksathan & M. Wongnak

วงศ์หว่า Myrtaceae

นายปิยเกษตร สุขสถาน และ นายเมธี วงศ์หนัก นักวิชาการจากองค์การสวนพฤกษศาสตร์ ได้สำรวจพบพืชชนิดใหม่ในป่าดิบเขา ระดับสูงทางภาคเหนือ คำระบุชนิด “*sirindhorniae*” ตั้งเพื่อเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้รับการตีพิมพ์ลงในวารสาร phytotaxa เล่มที่ ๒๘๙(๒) หน้า ๑๙๓-๑๙๖ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ (ค.ศ. 2017) จากตัวอย่างพรรณไม้ต้นแบบ P. Suksathan 4925 ที่เก็บจากสันจูดอยฟ้าห่มปก อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ (holotype:QBG; isotypes: BKF, KKU)

ไม้ต้นขนาดเล็ก สูง ๖-๗ เมตร ใบเรียงตรงกันข้ามสลับตั้งฉาก รูปไข่แกมใบหอก เส้นใบเด่นชัด ดอกสีเหลืองอ่อน เป็นพืชถิ่นเดียวของไทย พบที่ดอยฟ้าห่มปก จังหวัดเชียงใหม่

Small tree is 6-7 meters high. Leaves are opposite decussate, lanceolate-ovate and dominate vein. Flowers are pale yellow. This species is endemic to Thailand. It is found at Doi Fa Hom Pok, Chiang Mai Province.

Vernacular

Singto Chaofa Bejaratana

(สิงโตเจ้าฟ้าเพชรรัตน์), name given by Her Royal Highness Princess Bejaratana Rajasuda Sirisobhabannavadi.

Etymology

The name of hybrid orchid honours Her Royal Highness Princess Bejaratana Rajasuda Sirisobhabannavadi.

Status: Ornamental plant

Distribution: Common hybrid orchid in Thailand

สิงโตเจ้าฟ้าเพชรรัตน์

Bulbophyllum ‘Princess Bejaratana’

วงศ์กล้วยไม้ Orchidaceae

กล้วยไม้ลูกผสม ระหว่าง *Bulbophyllum palawanese* กับ *B. claptonense* ที่นายภวพล ศุภนันท์นานนท์ เป็นผู้ผสมพันธุ์ขึ้นและขอพระราชทานพระนามสมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดีตั้งเป็นชื่อพันธุ์ ซึ่งได้รับพระราชทานนามว่า “Princess Bejaratana” หรือ “สิงโตเจ้าฟ้าเพชรรัตน์” เมื่อวันที่ ๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๔

กล้วยไม้อิงอาศัย เจริญเติบโตทางด้านข้าง ลำต้นมีลำลูกกล้วยรูปไข่ สีเขียวอ่อน มีใบอยู่บนส่วนปลายเพียงใบเดียว ใบรูปแถบแกมรูปรี ปลายใบแหลมหรือมน สีเขียว ดอกสีเหลืองอมส้ม

Epiphytic orchid is a sympodial orchids develop ovate pseudobulbs, which one leaves is oblong-elliptic and acute apex. Leaf blade is green. Flowers are orange with yellow.

Vernacular
Sirindhorn Wanli (สิรินธรวัลลี),
name given by Her Royal
Highness Princess Maha
Chakri Sirindhorn.

Etymology

The specific epithet honours Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn who has taken a keen interest in the conservation and the relationship between people and the environment.

Status: Endemic

Distribution: Nong Khai Province, Nakhon Phanom Province, Sakhon Nakhon Province

สิรินธรวัลลี

Phanera sirindhorniae (K. Larsen & S. S. Larsen)
Mackinder & R. Clark

วงศ์ถั่ว

Fabaceae (Leguminosae - Caesalpinioideae)

คำระบุชนิด “*sirindhorniae*” ตั้งเพื่อเทิดพระเกียรติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้รับการตีพิมพ์ลงในวารสาร Nordic Journal of Botany เล่มที่ ๑๗ หน้า ๑๑๓-๑๑๔ ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ (ค.ศ. 1997) จากตัวอย่างพรรณไม้ต้นแบบ Niyomdham 4471 (holotype: BKF; isotypes: AAU, K) ที่เก็บจากภูทอกน้อย อำเภอทุ่งคล้า จังหวัดหนองคาย เดิมเคยอยู่ในสกุล *Bauhinia* แต่ปัจจุบันย้ายมาสกุล *Phanera*

ไม้เถาเนื้อแข็ง กิ่งอ่อนมีขนสีน้ำตาลแดง ใบรูปไข่ ยาว ๕-๑๘ เซนติเมตร ดอกสีส้มอมชมพู เป็นพืชถิ่นเดียวของไทย พบขึ้นตามชายป่าดิบแล้ง ป่าเบญจพรรณ และป่าเต็งรังทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนที่จังหวัดหนองคาย นครพนม (ภูสีฐาน) และสกลนคร (ภูพาน)

Woody climber is reddish-brown hairs on young branch. Leaves are 5-18 centimeters long. Flowers are orange with pink. This species is endemic to Thailand. It is found in edge of dry evergreen forest, mixed deciduous forest and dry dipterocarp forest. The distribution is in Northeastern Thailand such as Nong Khai Province, Nakhon Phanom Province and Sakhon Nakhon Province.

Vernacular

Wai Chompoo Nagarindra

(หวายชมพูนครินทร์), name given by Her Royal Highness Princess Galyani Vadhana.

Etymology

The name hybrid orchid honours Her Royal Highness Princess Galyani Vadhana who has taken a keen interest in the relationship between people and the environment.

Status: Ornamental plant

Distribution: Common hybrid orchid in Thailand

หวายชมพูนครินทร์

Dendrobium 'Pink Nagarindra'

วงศ์กล้วยไม้

Orchidaceae

กล้วยไม้ลูกผสมระหว่าง *Dendrobium blushing* กับ *D. arica* โดยนายสว่าง คุ่มวิเชียร แห่งบริษัทแอร์ออร์คิดแล็บเป็นผู้พัฒนาพันธุ์ ได้รับพระราชทานชื่อ "ชมพูนครินทร์" จากสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เมื่อวันที่ ๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

กล้วยไม้อิงอาศัย เจริญเติบโตทางด้านข้าง ลำต้นมีลำลูกกล้วยยาว ๑๗-๓๖ เซนติเมตร ใบหนาแข็ง รูปขอบขนานแกมรูปรี กว้าง ๗-๘ เซนติเมตร ยาว ๑๑-๑๓ เซนติเมตร ปลายใบแหลม ดอกสีชมพู

This species is epiphytic orchid and sympodial growth. Leaves are alternate and oblong-elliptic. Blade is dark green and lower blade is green. Leaves base and stem base is reddish brown strip. Flowers are pink.

Vernacular

Wai Soamsawali

(หวายโสมสวลี), name given by Her Royal Highness Princess Soamsawali.

Etymology

The name hybrid orchid honours Her Royal Highness Princess Soamsawali.

Status: Ornamental plant

Distribution: Common hybrid orchid in Thailand

หวายโสมสวลี

Dendrobium ‘Soamsawali’

วงศ์กล้วยไม้

Orchidaceae

ลูกผสมระหว่าง *Dendrobium thanida* White กับ *D. bota* Compact โดยนายสง คุ่มวิเชียร แห่งบริษัทแอร้อร์คิเดิ้ล เป็นผู้พัฒนาพันธุ์เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๖ ต่อมาได้ขอประทานพระนาม พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ ตั้งเป็นชื่อพันธุ์และชื่อไทย และทรงประทานชื่อพันธุ์ว่า “โสมสวลี” ตามพระนามของพระองค์ในโอกาสวันคล้ายวันประสูติ วันที่ ๑๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

กล้วยไม้อิงอาศัย ลำต้นมีลำลูกกล้วยยาว ๑๗-๓๓ เซนติเมตร ใบรูปขอบขนานแกมรูปรี ปลายใบแหลม แผ่นใบหนาแข็ง ดอกสีชมพูอมม่วง

This species is a sympodial orchids develop pseudobulbs 17-33 centimeters long, which leaves are oblong-elliptic and acute apex. Leaf blade is thick and hard. Flowers are purple with pink.

Vernacular

Hed Pho Sirindhorn.

(เห็ดเผาะสิรินธร)

Etymology

The species is named in honours of Her Royal Highness Princess Sirindhorn on the Auspicious Occasion of His Majesty the King's 7th Cycle Birthday Anniversary, 5th December 2011.

Status: Rare

Distribution: North and Northeastern areas of Thailand

เห็ดเผาะสิรินธร

Astraeus sirindhorniae Watling, Phosri, Sihanonth,
A. W. Wilson & M. P. Martín

วงศ์ Diplocystaceae

นายเชิดชัย โฟศรี มหาวิทยาลัยนครพนม ได้สำรวจพบเห็ดเผาะจากเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ โดยตั้งชื่อวิทยาศาสตร์จากตัวอย่างต้นแบบ C. Phosri, 9 September 2010, (BBH 34830) ตีพิมพ์ใน PLoS ONE. 9(5): e71160 โดยขอพระราชทานตั้งชื่อวิทยาศาสตร์ *Astraeus sirindhorniae* เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร

เห็ดเผาะสิรินธร เป็นเห็ดเผาะรูปดาวชนิดใหม่ เป็นกลุ่มสิ่งมีชีวิตที่ยังมีการสำรวจค้นพบน้อยที่ถูกค้นพบจากป่าเต็งรัง

Hed Pho Sirindhorn represents a new gasteroid, star-shaped fungus in Thailand. This discovery reinforces the belief that fungi represent a group of organisms with many undescribed taxa; some of which exist within the dry evergreen dipterocarp forests.

Vernacular

Ueang Si Chiang Dao

(เอื้องศรีเชียงใหม่), name given by Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn.

Etymology

The genus name honours Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn who has taken a keen interest in the conservation and the relationship between people and the environment.

Status: Endemic

Distribution: Chiang Mai Province

เอื้องศรีเชียงดาว

Sirindhornia pulchella H. A. Pedersen & Indham.

วงศ์กล้วยไม้

Orchidaceae

ชื่อสกุล “*Sirindhornia*” ตั้งเพื่อเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้รับการตีพิมพ์ลงในวารสาร Nordic Journal of Botany เล่มที่ ๒๒ หน้า ๓๙๓-๔๐๒ ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ (ค.ศ. 2002) และเอื้องศรีเชียงดาว ได้ตั้งชื่อเป็นพืชชนิดใหม่ในคราวเดียวกัน จากตัวอย่างพรรณไม้ต้นแบบ Watthana & Suksathan 1274 ที่เก็บจากคอยเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ (holotype: QBG)

กล้วยไม้ ขึ้นตามซอกหิน มี ๑-๒ ใบ รูปรี รูปไข่ หรือรูปใบหอก ยาว ๔.๕-๑๓ เซนติเมตร ดอกสีขาว มีจุดประสีชมพูอมม่วง เป็นพืชถิ่นเดียวของไทย พบที่คอยเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

Epiphytic orchid is found on rock. It has 1-2 leaves and leaves is lanceolate and 4.5-13 centimeters long. Flowers are white with purple pink dot. This species is endemic to Thailand. It is found at Doi Chiang Dao, Chiang Mai province.

Vernacular

Ueang Si Prachim

เอื้องศรีประจิม), name given by Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn.

Etymology

The genus name honours Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn who has taken a keen interest in the conservation and the relationship between people and the environment.

Status: Endemic

Distribution: Tak Province (Umphang)

เอื้องศรีประจิม

Sirindhornia mirabilis H. A. Pedersen & Suksathan

วงศ์กล้วยไม้

Orchidaceae

ชื่อสกุล “*Sirindhornia*” ตั้งเพื่อเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้รับการตีพิมพ์ลงในวารสาร *Nordic Journal of Botany* เล่มที่ ๒๒ หน้า ๓๙๓-๔๐๒ ปี ค.ศ. 2002 และเอื้องศรีประจิมได้รับการตั้งชื่อเป็นพืชชนิดใหม่พร้อมกัน จากตัวอย่างพรรณไม้ต้นแบบ Suksathan 3000 ที่เก็บจากคอยหัวหมด อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก (holotype: QBG)

กล้วยไม้ขึ้นตามซอกหิน มีใบเดี่ยว รูปรีแกมรูปไข่ ยาว ๘-๑๒ เซนติเมตร ปลายแหลม แผ่นใบหนาสีเขียว มีแต้มสีเข้ม ดอกสีชมพูอมม่วงกระจายทั่วไป เป็นพืชถิ่นเดียวของไทย พบที่คอยหัวหมด อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก

Epiphytic orchid is found on rock. It has only one leaf and leaves is lanceolate-ovate with dark green spot. Flowers are purple with pink dots. This species is endemic to Thailand. It is found at Doi Hua Mot, Tak province.

Vernacular

Ueang Si A Khane

(เอื้องศรีอาคเนย์), name given by
Her Royal Highness Princess
Maha Chakri Sirindhorn.

Etymology

The genus name honours Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn who has taken a keen interest in the conservation and the relationship between people and the environment.

Status: Endemic

Distribution: South China, Myanmar, Northern Thailand

เอื้องศรีอาคเนย์

Sirindhornia monophylla (Collett & Hemsl.) H. A.
Pederson & Suksathan

วงศ์กล้วยไม้

Orchidaceae

ชื่อสกุล “*Sirindhornia*” ตั้งเพื่อเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้รับการตีพิมพ์ลงในวารสาร *Nordic Journal of Botany* เล่มที่ ๒๒ หน้า ๓๙๓-๔๐๒ ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ (ค.ศ. 2002) และเอื้องศรีอาคเนย์เดิมมีชื่อพฤกษศาสตร์ว่า *Habenaria monophylla* Collett & Hearn sea level. ได้ถูกย้ายมาสกุล *Sirindhornia* ด้วย

กล้วยไม้ขึ้นตามซอกหิน มี ๑-๒ ใบ รูปรีหรือรูปไข่ ยาว ๓-๑๒ เซนติเมตร แผ่นใบหนาสีเขียว มีแต้มเข้มกระจาย ดอกสีขาว มีจุดประสีชมพู พบที่ตอนใต้ของสาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และภาคเหนือของไทย

Epiphytic orchid is found on rock. It has 1-2 leaves and leaves are elliptic and 3-12 centimeters long. Leaves is dark green and membranous with dark green spot. Flowers are white with pink dots. The distribution is in South China, Myanmar, and Northern Thailand.

Vernacular

I-yaris (ไอยริศ), name given by Her Royal Highness Princess Maha Chaki Sirindhorn of Thailand.

Etymology

The genus name honours Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn who has taken a keen interest in the conservation and the relationship between people and the environment.

Status: Endemic

Distribution: Loei Province

ไอยริศ

Zingiber sirindhorniae Triboun

วงศ์ขิงข่า

Zingiberaceae

ไอยริศถูกค้นพบบนยอดเขาหินปูนในเขตอำเภอหนองหิน และอำเภอผาขาว จังหวัดเลย เป็นพืชหายาก และเป็นพืชถิ่นเดียวของไทย และเป็นพรรณไม้ชนิดใหม่ของโลกที่พบโดย นายปราโมทย์ ไตรบุญ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานพระราชานุญาตให้ใช้ชื่อวิทยาศาสตร์ดังกล่าว และพระราชทานชื่อไทยว่า ไอยริศ เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

ไม้ล้มลุกหลายฤดู รากสะสมอาหาร รูปทรงกระบอก เนื้อในสีเหลือง กลิ่นเช่นเดียวกับขิง ใบเดี่ยว เรียงสลับระนาบเดียว แผ่นใบรูปขอบขนาน ดอกสีม่วง เป็นพืชถิ่นเดียวของไทย พบตามเขาหินปูน จังหวัดเลย

Perennial herb has a tubular rhizome and inner is yellowish, ginger smell. Leaves are simple and same plane. Leaves are oblong. Flowers are purple. This species is endemic to Thailand. It is found on limestone in Loei Province.

พรรณสัตว์ในพระนาม

พรรณสัตว์ที่ได้ตั้งชื่อให้เป็นเกียรติแก่ราชวงศ์ของไทย โดยตั้งชื่อสกุล คำระบุนิด ชื่อลูกผสมมาตั้งชื่อพรรณสัตว์นั้น ผู้ตั้งชื่อได้เห็นถึงพระราชกรณียกิจพระกรณียกิจด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เมื่อค้นพบสัตว์ชนิดใหม่จึงต้องการที่จะตั้งชื่อตามพระนามเพื่อเทิดพระเกียรติและเผยแพร่พระเกียรติคุณให้เป็นที่ประจักษ์แก่สาธารณชนทั้งไทยและต่างประเทศ ในการทำงานด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย ดังพรรณสัตว์ที่จะปรากฏในหน้าต่อไปนี้

Vernacular

Kang Chao Fa (กั้งเจ้าฟ้า),
name given by Her Royal
Highness Princess Maha
Chakri Sirindhorn.

Etymology

The specific epithet honours Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn on the occasion of Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn's 40th Birthday Anniversary.

Status: Rare

Distribution: Pattani Province

กิ้งเจ้าฟ้า

Acanthosquilla sirindhorn (Naiyanetr, 1995)

วงศ์กิ้งต๊กแตน Nannosquillidae Manning, 1980

ชื่อพื้นเมือง กิ้งลายเสือ กิ้งต๊กแตนลายเสือ

ชื่อสามัญ Tiger Mantis Shrimp

กิ้งต๊กแตนชนิดใหม่ของโลก พบครั้งแรกเมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ โดยศาสตราจารย์เกียรติคุณไพบูลย์ นัยเนตร และนางสาวเบญจมาภรณ์ วัฒนทองชัย นิสิตปริญญาโท คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่สะพานปลา จังหวัดปัตตานี โดยเมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๘ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้รับพระราชทานพระราชานุญาตให้อัญเชิญ พระนามาภิไธยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นคำระบุชนิดชื่อวิทยาศาสตร์ โดยมีการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร Crustaceana ปี พ.ศ. ๒๕๔๔ (ค.ศ. 2001) เล่ม ๓๔(๔) หน้า ๔๐๑-๔๐๕ เพื่อเฉลิมพระเกียรติในวโรกาสทรงเจริญพระชนมายุครบ ๔๐ พรรษา และขณะทรงพระเยาว์พระองค์ทรงจับ กิ้งต๊กแตนครั้งเสด็จวังไกลกังวล แล้วทรงนำมานิพนธ์บทกวี เรื่อง ล่องกิ้ง ในพระราชนิพนธ์ หนังสือแว่นแก้ว

กิ้งเจ้าฟ้ามีสีดำเป็นแถบขวางทุกปล้องตลอดตามยาวตัวและแพนหาง ขนาดลำตัวยาวประมาณ ๖๘-๗๓ มิลลิเมตร พบที่จังหวัดปัตตานี

Kang Chao Fa is a black strip on internode. This species can reach a length of 68-73 millimeters. This species is found in Pattani Province.

Etymology

Vernacular

Kung Chao Fa (กึ่งเจ้าฟ้า),
name given by Her Royal
Highness Princess Maha
Chakri Sirindhorn.

The specific epithet honours Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn who has taken a keen interest in the conservation and the relationship between people and the environment.

This species is dedicated to celebrate on Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn's 43rd Birthday Anniversary.

Status: Rare

Distribution: Mae Hong Son Province,
Chiang Mai Province

กุ้งเจ้าฟ้า

Macrobrachium sirindhorn Naiyanetr, 2001

วงศ์ Palaemonidae Rafinesque, 1815

ชื่อพื้นเมือง กุ้งก้ามขน

ชื่อสามัญ Waterfall Prawn, Waterfall Shrimp

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายไพบูลย์ นัยเนตร ร่วมกับสำนักงานวิจัยและพัฒนาการทหาร กระทรวงกลาโหม ค้นพบที่ ถ้ำผามอนและถ้ำแม่ละนา ตำบลสบป่อง อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน เมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้รับพระราชทานพระราชานุญาตให้อัญเชิญพระนามาภิไธยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นคำระบุชนิด ชื่อวิทยาศาสตร์ของกุ้งชนิดนี้เพื่อเฉลิมพระเกียรติในวโรกาสทรงเจริญพระชนมายุครบ ๔๓ พรรษา โดยตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร Crustaceana ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ (ค.ศ. 20๑1) เล่มที่ ๗๔(๓) หน้า ๖๐๙-๖๑๖

กุ้งเจ้าฟ้าเป็นกุ้งน้ำจืดที่มีขนาดความยาวตัว ๘-๑๗.๖ มิลลิเมตร มีสีน้ำตาล เป็นจุดกระจายอยู่ทั่วลำตัว บริเวณด้านบนของปล้องท้องที่ ๒ จะเห็นแถบสีเหลืองพาดอยู่บนลำตัว พบที่อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ถ้ำผามอนและถ้ำแม่ละนา ตำบลสบป่อง อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน

Kung Chao Fa is waterfall shrimp. This species can reach a length of 8-17.6 millimeters and yellow dot on body, 2nd node is yellow strip on body. It can be found at Thum Pa Mon and Thum Mae La Na, Pang Ma Pha, Mae Hong Son Province.

Vernacular

Chan Na Rong Sirindhorn
(ชันโรงสีรินธร), name given by
Her Royal Highness Princess
Maha Chakri Sirindhorn.

Etymology

The specific epithet honours Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn who has taken a keen interest in the conservation and the relationship between people and the environment.

Status: Endemic

Distribution: Prachuap Khiri Khan Province, Ranong Province, Chumphon Province

ชันโรงสีรินธร

Trigona sirindhornae Michener & Boongird, 2003

วงศ์

Apidae Linnaeus, 1758

ชันโรงชนิดใหม่ที่สำรวจพบโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายสมนึก บุญเกิด ภาควิชาเทคโนโลยีการเกษตร คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง แขวงกระจายพันธุ์ที่น้ำตกห้วยยาง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดชุมพร และจังหวัดระนอง

แมลงจำพวกผึ้งที่ไม่มีเหล็กใน มีขนาดลำตัวยาวประมาณ ๓.๙๙ มิลลิเมตร ลำตัวสีแดง และมีแถบสีดำหรือปานบริเวณปล้องอก พบอาศัยทำรังในโพรงต้นไม้ขนาดใหญ่

Stringless bees is 3.99 millimeters long, reddish body and black strip at thorax. It habits in hole of big tree.

Vernacular

Takkatan Kuharat

(ตั๊กแตนคูหารัตน์), name given by Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn.

Etymology

The specific epithet is a patronym for Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn.

Status: Endemic

Distribution: Nakhon Ratchasima Province

ตักแตนคูหารัตน์

Mimadiestra sirindhornae Storozhenko and Dawwrueng, 2014

วงศ์ Rhabdiphoridae Walker, 1869

ค้นพบในพื้นที่สถานีวิจัยสิ่งแวดล้อมสะแกราช จังหวัดนครราชสีมา อาศัยอยู่ตามพุ่มไม้ที่สูงประมาณ ๒๐-๔๐ เซนติเมตร

ตักแตนคูหารัตน์เป็นแมลงชนิดใหม่ ที่พบจากสถานีวิจัยสะแกราช จังหวัดนครราชสีมา ตักแตนขยาย ลำตัวสีน้ำตาลเทา ตัวยาวประมาณ ๑๔.๗-๑๕.๘ มิลลิเมตร ลำตัวอ้วนป้อม หนวดยาวกว่าความยาวลำตัว

Takkatan Kuharat is described from Sakaerat Environmental Research Station, Nakhon Ratchasima Province. This species is blackish brown round body with length 14.7-15.8 milimeters, tentacles are longer than body length.

Vernacular

Tao Song Phra Chaloen

(เต่าทรงพระเจริญ), name given by His Majesty King Bhumibol Adulyadej of Thailand.

Etymology

Basileus: Greek, king; chelys: Greek, turtle. In honour of His Majesty King Bhumibol Adulyadej of Thailand; Macrobios: Greek, long life. The species is named in honour of His Majesty King Bhumibol Adulyadej on the Auspicious of His Majesty the King's 80th Birthday Aniversary 5th December 2007.

Status: Endemic

Distribution: Mukdahan Province

เต่าทรงพระเจริญ

Basilochelys macrobios Tong et al., 2009

วงศ์

Trionychidae Fitzinger, 1826

คณะผู้วิจัยไทย-ฝรั่งเศส นำโดย นายไฮยัน ตง ได้ทำการอนุรักษ์ตัวอย่างเต่า ฟอสซิลจระเข้ ปลาเลปิโดเทส กระดุกไดโนเสาร์ และฟอสซิลเต่าขนาดใหญ่คู่หนึ่งอยู่ใกล้กัน แหล่งฟอสซิลเต่ายักษ์คู่อยู่ในพื้นที่บ้านคำพอก อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร และพบขนาดของเต่าตัวที่ ๑ ยาว ๙๖ เซนติเมตร ตัวที่ ๒ ยาว ๙๐ เซนติเมตร กว้าง ๘๐ เซนติเมตร และศึกษาวิจัยรายละเอียดจนพบลักษณะของหัวกะโหลก กระดองหลัง กระดองท้อง กระดุกคอ กระดุกสันหลัง กระดุกซี่โครง กระดุกขาหน้า และขาหลังที่ชัดเจนระบุว่าเป็นเต่าชนิดใหม่ สกูลใหม่ ตีพิมพ์ในวารสาร Geological Society, London, Special Publications ในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยตั้งชื่อว่า "*Basilochelys macrobios*" เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ในวโรกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา โดยชื่อเป็นภาษากรีก มีความหมายว่า "ขอให้พระมหากษัตริย์ไทยทรงมีพระชนมายุยืนนาน"

เต่าขนาดใหญ่จากปลายยุคจูราสสิก ถึงตอนต้นยุคครีตเรเชียส ของฟอร์เมชันภูกระดึง กลุ่มโคราช ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย เต่าทรงพระเจริญถูกตั้งเป็นสกุลใหม่ และชนิดใหม่ของโลกในวงศ์ Trionychoidea และเชื่อว่าเป็นต้นกำเนิดของเต่าในกลุ่มนี้

The large turtles from the terminal Jurassic–earliest Cretaceous Phu Kradung Formation of the Khorat Group, Northeastern Thailand, described herein represent a new genus and new species of Eucryptodira, *Basilochelys macrobios* n. gen. n. sp. This taxon is placed in Trionychoidea and considered as the most basal member of that group.

Vernacular

Tarsia Sirindhorn

(ทาร์เซียสิรินธร), name given by
Her Royal Highness Princess
Maha Chakri Sirindhorn.

Etymology

The specific epithet honours Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn who has taken a keen interest in the conservation and the relationship between people and the environment.

Status: Endemic

Distribution: Lampang Province

ทาร์เซียสิรินธร

Tarsius sirindhornae Chaimanee, Lebrun, Yamee & Jaeger, 2010

วงศ์

Potamidae Ortmann, 1897

นางเยาวลักษณ์ ชัยมณี กรมทรัพยากรธรณี ได้ค้นพบซากดึกดำบรรพ์ไพรเมต จำพวกทาร์เซียชนิดใหม่ของโลก อายุ ๑๓ ล้านปี ที่เหมืองถ่านหินแม่เมาะ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง จัดอยู่ในกลุ่มสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมจำพวกไพรเมต ลักษณะคล้ายลิง และเป็นสายพันธุ์เดียวกับมนุษย์ โดยพบกรมพร้อมฟัน จำนวน ๑๘ ซี่ แบ่งเป็น กรมบนพร้อมฟัน ๑๗ ซี่ และกรมล่างพร้อมฟัน ๑ ซี่ และจากผลการศึกษาพบว่าซากดึกดำบรรพ์ดังกล่าว มีขนาดใหญ่ที่สุดในวงศ์ทาร์เซีย โดยตั้งชื่อชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า *Tarsius sirindhornae* เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติที่ทรงสนพระทัยในงานด้านซากดึกดำบรรพ์

ทาร์เซียสิรินธร เป็นบรรพชีวินชนิดที่มีขนาดใหญ่ที่สุด ที่วิวัฒนาการมาจากยุคโอโอซีนจนมาถึงยุคปัจจุบัน ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ตามต้นไม้ กินแมลงเป็นอาหาร และหากินกลางคืน

Tarsia sirindhorn was a large species of Tarsius. This species was found in the Miocene strata of Thailand. This species lives on tree and their diet is based on insects and nocturnal life.

Vernacular

Nok Chao Fa Ying Sirindhorn

(นกเจ้าฟ้าหญิงสิรินธร), name given by Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn.

Etymology

The specific epithet honours High Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn.

Status: Critically endangered, Reserve wildlife

Distribution: Nakhon Sawan Province.

นกเจ้าฟ้าหญิงสิรินธร

Pseudochelidon sirintarae (Thonglongya, 1968)

วงศ์

Hirundinidae Rafinesque, 1825

นกชนิดใหม่ของโลกในวงศ์ย่อยนกนางแอ่นเทียม เป็นนกเฉพาะถิ่น พบบริเวณบึงบอระเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์ โดยนายกิตติ ทองลงยา สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย โดยรับซื้อจากชาวบ้านที่ดักนกขาย หลังจากนั้นคาดว่ามิได้พบเห็น นกชนิดนี้อีกสองครั้งเท่านั้น ครั้งละ ๒-๔ ตัว จัดเป็นสัตว์ป่าสงวนของประเทศไทย และมีสถานภาพใกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่ง

นกเจ้าฟ้าหญิงสิรินธรเป็นนกนางแอ่นขนาดกลาง เป็นหนึ่งในสองของวงศ์ย่อยนกนางแอ่นเทียม เป็นชนิดที่ความแตกต่างอย่างชัดเจนจากชนิดในแอฟริกา พบครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๕๑๑ จากบึงบอระเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์

Nok Chao Fa Ying Sirindhorn is a passerine bird, one of only two members of the river martin subfamily of the swallows. Since it has significant differences from its closest relative, the African river martin. First found in 1968, it is known only from Bueng Boraphet in Nakhon Sawan Province.

Vernacular

Pla Khayaeng Chao

(ปลาแขยงเจ้า)

Etymology

The specific epithet honours His Majesty King Rama VII.

Status: Common

Distribution: Central Thailand

ปลาแขยงเจ้า

Prajadhipokia rex (Fowler, 1934)

วงศ์ Bagridae Hamilton, 1822

ชื่อพื้นเมือง แขยงธง แขยงใบข้าว แขยงทอง แขยงหมู

ชื่อสามัญ Bocourt's River Catfish

นาย Henry W. Fowler ค้นพบปลาแขยงเจ้าที่คลอง
ในกรุงเทพมหานคร ต่อมาเมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๗๗
ได้ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตอัญเชิญพระปรมาภิไธย
พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ตั้งเป็นคำระบุชนิดของชื่อ
วิทยาศาสตร์ปลาชนิดนี้ โดยใช้คำว่า "rex" ในภาษาละตินที่แปลว่า
พระมหากษัตริย์ ด้วยความสำนึกในพระมหากษัตริย์คุณที่มี
พระบรมราชานุญาตให้คณะสำรวจเข้ามาศึกษาทางธรรมชาติวิทยา
ในประเทศไทย

ปลาน้ำจืด ตัวยาวแบน ไม่มีเกล็ด
หัวเล็กแหลม มีหนวดที่มุมปากยาวถึงหาง
ความยาวลำตัวประมาณ ๑๐-๒๔ เซนติเมตร

Freshwater fish is a plat and
no scale. This species has small head
with long tentacles from mouth to tail.
This species can reach a length of
10-24 centimeters total length.

Vernacular

Pla Sio Bai Pai Rachini

(ปลาซิวใบไผ่ราชินี)

Etymology

The specific epithet honours Her Royal Highness Princess Rambhai Barni of the Seventh Reign.

Status: Common

Distribution: Southern Thailand

ปลาชีวไบโไฟราซีนี

Davario regina Flower, 1934

วงศ์ปลาตะเพียน Cyprinidae, Flower 1934

ชื่อพื้นเมือง ชิวไบไฟ, จุกกี

ชื่อสามัญ Queen Danio

ปลาชีวไบโไฟราซีนี เก็บตัวอย่างโดยนาย Henry W. Fowler จากจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งมีลักษณะผิดแปลกจากปลาตัวอื่นในสกุลเดียวกัน ตรงที่มีกระดูกแหลมเป็นเงี่ยงอยู่ตอนหน้าของคาง นอกจากนี้ ยังพบปลาชนิดนี้ที่เกาะสมุย คลองโคก สาขาของแม่น้ำตาปี อำเภอบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี และน้ำตกเขาช่อง จังหวัดตรัง ไม่พบหลักฐานว่านายฟาวเลอร์ได้ขอพระราชทานพระราชานุญาตจากสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินีในรัชกาลที่ ๗ แต่นาย Henry W. Fowler ได้ใช้ภาษาละตินกำหนดคำระบุชนิดในชื่อวิทยาศาสตร์ปลาชนิดนี้ว่า “*regina*” ที่แปลว่าราชินี ในช่วงที่เข้ามาศึกษาธรรมชาติวิทยาในรัชกาลที่ ๗

ปลาชีวไบโไฟราซีนี เป็นปลาขนาดเล็ก ลำตัวยาวเพรียว มีหนวดสั้น ๒ คู่ ตอนบนของลำตัวสีเทาอมชมพู ท้องและลำตัวมีประกายเป็นสีเขียวสดใส

Paa Sio Bai Pai Rachini is a small fish, slender with 2 tentacles. The body is grayish pink color and bright green.

Vernacular

Pla Bu Mahidol (ปลาบู่มหิดล),
name given by His Royal
Highness Prince Mahidol
of Songkla.

Etymology

The specific epithet honours His Royal Highness Prince Mahidol of Songkla who has taken a keen interest in the fishery.

Status: Common

Distribution: Eastern Thailand

ปลาบู่มหิดล

Mahidolia mystacina (Velenciennes, 1837)

วงศ์ปลาบู่

Gobiidae G. Cuvier, 1816

ชื่อสามัญ

Mahidol Smiling Goby

ในช่วงปี พ.ศ. ๒๔๖๙-๒๔๗๔ นาย Hugh McCormick Smith ค้นพบปลาชนิดนี้ครั้งแรกบริเวณน้ำกร่อย แม่น้ำจันทบุรี ตำบลแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ต่อมาได้ขอพระราชทานพระราชาอนุญาต ัญญเชิญพระนามสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนกซึ่งขณะนั้นทรงดำรงตำแหน่งสมเด็จพระพี่ยาเธอ เจ้าฟ้ามหิดลอดุลยเดช กรมหลวงสงขลานครินทร์ เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระองค์ ที่ทรงสนพระทัยและให้ความสำคัญในการศึกษาด้านประมง โดยพระราชทานทุนการศึกษาด้านการเพาะเลี้ยงพันธุ์ปลา

ปลาบู่มหิดล เป็นปลาบู่ที่มีถิ่นอาศัยในทะเลจากมหาสมุทรอินเดียถึงมหาสมุทรแปซิฟิก มักพบในทะเล หรือน้ำกร่อย อาศัยตามชายฝั่ง แนวปะการัง ที่พื้นมีโคลนประมาณ ๕-๒๕ เมตร มีลำตัวและครีบสีเทา ออกไปทางสีอมม่วงหรือฟ้า ลำตัวกลมยาว มีจุดประจางๆ กระจายอยู่โดยทั่ว และมีแถบสีเข้มพาดทแยงจากสันหลังไปทางด้านหน้าเกือบถึงสันท้อง ความยาวของหัวและลำตัวไม่เกิน ๘ เซนติเมตร

Pla Bu Mahidol is a species of goby native to the Indian Ocean and the Pacific Ocean. This species occurs in marine and brackish waters, being found in coastal bays, estuaries and reef bases where the bottom is silty or muddy at depths of from 5 to 25 meters. This species can reach a length of 8 centimeters total length.

Vernacular

Pla Bu Rambhai (ปลาบูรำไพ)

Etymology

The specific epithet honours Her Royal Highness Princess Rambhai Barni of the seventh Reign.

Status: Common

Distribution: Central Thailand

ปลาบุร่าไฟ

Vaimosa rambaiae (H. M. Smith, 1935)

วงศ์ปลาบุ

Gobiidae G. Cuvier, 1816

ปลาบุร่าไฟ ค้นพบโดย นาย Hugh McCormick Smith ในคลองที่กรุงเทพฯ ต่อมาได้ขอพระราชทานอนุญาตอัญเชิญพระนามาภิไธยของสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี ในรัชกาลที่ ๗ เป็นคำระบุงชนิดในชื่อวิทยาศาสตร์ของปลาชนิดดังกล่าวโดยนายสมิทนาภาพवादลี ซึ่งวาดโดยหลวงมัยศยจิตรการขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเมื่อวันที่ ๘ มกราคม พ.ศ. ๒๔๗๗ ณ สยามสมาคม

ปลาบุร่าไฟ เป็นปลาขนาดเล็ก ยาวเพียง ๓-๔ เซนติเมตร ตามหัวและตัวออกสีเทา มีลายสีแก่ ๕ แถบที่หลัง พาดลงมาข้างตัว ด้านท้องสีเหลือง ทุกเกล็ดมีจุดสีน้ำตาลครึ่งซีก

Pla Bu Rambhai is a small fish, only 3-4 centimeters long. This species has a 5 strips on back of body, yellow dorsal and all scale have a brown half spot.

Vernacular

Pla Bai Mai (ปลาใบไม้),
name given by His Majesty
King Bhumibol Adulyadej.

Etymology

The specific epithet honours His Royal Highness Princess Vajiralongkorn was proclaimed crown prince in 1972.

Status: Common

Distribution: The Gulf of Thailand

ปลาใบไม้

Soleichthys siammakuti (Wongratana, 1975)

วงศ์ปลาลิ้นหมา Soleidae Bonaparte, 1832

ศาสตราจารย์ทศพร วงศ์รัตน์ ค้นพบปลาชนิดนี้ บริเวณอ่าวไทย ต่อมาในวันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ได้ขอพระราชทานอัญเชิญพระนามาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร (สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร พระยศในขณะนั้น) มาเป็นคำระบุนิคมในชื่อวิทยาศาสตร์ว่า “siammakuti” เพื่อเฉลิมพระเกียรติในวโรกาสที่พระองค์ทรงได้รับการสถาปนาเป็นมกุฎราชกุมารของประเทศไทย

ปลาทะเล มีรูปร่างยาวรี ลำตัวแบนยาว ประมาณ ๘-๙ เซนติเมตร สีน้ำตาลเข้ม

Pla Bai Mai is a marine fish. This species is a slender long body and flat. This species can reach a length of 8-9 centimeters total length.

Vernacular

Pla Opisthognathus Rex

(ปลาโอพิสทอนญาทัส เร็กซ์)

Etymology

The specific epithet honours His Majesty King Bhumibol Adulyadej who has taken a keen interest in the agriculture research including fishery reserach.

Status: Common

Distribution: The Gulf of Thailand

ปลาโอพิสทอนญาทัส เร็กซ์

Opisthognathus rex (Wongratana, 1975)

วงศ์ Opisthognathidae Bonaparte, 1835

ศาสตราจารย์ทศพร วงศ์รัตน์ ค้นพบปลาชนิดนี้บริเวณ คลองด่าน จังหวัดชลบุรี บริเวณอ่าวชันใน เมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๓ ผู้ค้นพบได้ใช้คำว่า "rex" ซึ่งเป็นภาษาละติน แปลว่า กษัตริย์ เป็นคำระบุชนิด เพื่อเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร เนื่องจาก ทรงสนพระราชหฤทัยและสนับสนุนงานด้านการวิจัยหลากหลาย สาขา รวมทั้งทางด้านการเกษตรและประมง

ปลาประเภทจอร์ ฟิช ลำตัว สีดำอมม่วงหรือดำอมน้ำเงิน ยาวประมาณ ๘-๑๐ เซนติเมตร ส่วนหัวใหญ่ ตากลมโต ปากมีขนาดใหญ่

Pla Ophisthognathus Rex is a jaw fish with dark purple or dark blue This species can reach a length of 8-10 centimeters total length. This species is big head, big eye and large mouth.

Vernacular

Pu Chao Po Luang

(ปูเจ้าพ่อหลวง)

Etymology

The specific epithet honours His Majesty King Bhumibol Adulyadej who has taken a keen interest in the conservation of natural resources and the relationship between people and the environment.

This species is dedicated to celebrate on the Royal Occasion of His Majesty's Sixth-Cycle Birthday on 5th December 1999.

Status: Endemic

Distribution: Loei Province

ปูเจ้าพ่อหลวง

Indochinamon bhumibol (Naiyanetr, 2001)

วงศ์

Potamidae Ortmann, 1897

ชื่อพื้นเมือง

ปูภูเขา ปูหิน ปูผา ปูจำ ปูคาย ปูน้ำตก ปูหิน ปูเป้ง

ชื่อสามัญ

Giant Mountain Crab, Giant Waterfall Crab

ศาสตราจารย์เกียรติคุณไพบูลย์ นัยเนตร ดำรงตำแหน่ง
ชนิดนี้เป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๙ บริเวณลำห้วย
ภูหลวง อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ต่อมานายพิทักษ์ ชิดเครือ
หัวหน้าสถานีวิจัยสัตว์ป่าภูหลวง กรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและ
สหกรณ์ ได้สำรวจเก็บตัวอย่างปูเจ้าพ่อหลวงบนภูหลวงเพื่อต้องการ
ทราบขนาดของปูชนิดนี้ว่ามีขนาดใหญ่ที่สุดเท่าใด และเมื่อวันที่ ๑๙
กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้พบปูชนิดนี้ มีขนาดของกระดองกว้าง
๕.๗ เซนติเมตร นับเป็นปูน้ำจืดที่มีขนาดใหญ่ที่สุดเท่าที่เคยพบมา
ในประเทศไทย โดยตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร Crustaceana
ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ (ค.ศ. 2001) เล่มที่ ๗๔(๓) หน้า ๓๐๙-๓๑๖
และได้รับพระราชทานชื่อเมื่อวันที่ ๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๓ เพื่อเป็น
การเฉลิมพระเกียรติพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร
เนื่องในวโรกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ และทรง
ให้ความสำคัญต่อกองด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

ปูเจ้าพ่อหลวง เป็นปูน้ำจืดขนาดใหญ่
ที่สุดในประเทศไทย มีสามสี คือ สีน้ำตาลเข้ม
สีม่วง และสีส้ม โดยกระดองจะเป็นสีน้ำตาลเข้ม
ความกว้างของกระดอง ๓๑.๘๗ มิลลิเมตร
พบที่ภูกระดึง อำเภอภูกระดึง ภูเรือ อำเภอภูเรือ
ลำห้วยบ้านนาหว้า อำเภอด่านซ้าย ลำห้วย
แพแสงผา อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย

Pu Chao Po Luang is a biggest
waterfall crab in Thailand. It have 3
colors (brown, purple and orange) in
the body. This species can be found
at Phu Kradueng, Phu Ruea, Huai Ban Na
Wa, Huai Pae Saeng Pha in Loei Province.

Vernacular

Pu Chao Fa (ปูเจ้าฟ้า),
name given by Her Royal
Highness Princess Maha
Chakri Sirindhorn.

Etymology

The specific epithet honours Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn who has taken a keen interest in the natural history.

Status: Endemic

Distribution: Phetchaburi Province, Prachuap Khiri Khan Province, Ratchaburi Province, Kanchanaburi Province

ปูเจ้าฟ้า

Phricotelphusa sirindhorn Naiyanetr, 1989

วงศ์ *Gecarcinucidae* Rathbun, 1904

ชื่อพื้นเมือง ปูน้ำตก

ชื่อสามัญ Panda Crab, Waterfall Crab

เมื่อวันที่ ๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๙ กลุ่มนิสิตปริญญาโท ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบปูเจ้าฟ้าครั้งแรกจำนวน ๒ ตัว บริเวณลำธารน้ำตกหวาง ในเขตอุทยานแห่งชาติน้ำตกหวาง อำเภอเมือง จังหวัดระนอง และได้นำมาศึกษาด้านอนุกรมวิธานที่ภาควิชาชีววิทยา พบว่าเป็นปู น้ำตกชนิดใหม่ของโลกที่พบในประเทศไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับพระราชทานพระราชนุญาตจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ให้ใช้พระนามาภิไธยเป็นคำระบุชนิด เนื่องในวโรกาสที่เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดพิพิธภัณฑ์สถานธรรมชาติวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๑ ในฐานะที่ทรงสนพระราชหฤทัยทางธรรมชาติวิทยา และตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร *Crustaceana* ปี พ.ศ. ๒๕๓๒ (ค.ศ. 1989) เล่มที่ ๕๖(๓) หน้า ๒๒๔-๒๒๙

ปูเจ้าฟ้า มีสีสวยงาม มีสีที่คล้ายหมีแพนด้า พบที่น้ำตกห้วยยาง อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ น้ำตกที่เขาพะเนินทุ่ง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี น้ำตกบนยอดเขา อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี น้ำตกที่ปิ๊ล็อก อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี

Pu Chao Fa is a beautiful waterfall crab, it has a color like a giant panda. This species is found near a waterfall such as Huai Yang waterfall and many waterfall in Phetchaburi Province, Prachuap Khiri Khan Province, Ratchaburi Province and Kanchanaburi Province.

Vernacular
Pu Thun Kramom
(ปูทูลกระหม่อม), name given by
Her Royal Highness Princess
Chulabhorn.

Etymology

The specific epithet honours Her Royal Highness Princess Chulabhorn who has taken a keen interest in science. This species is dedicated to celebrate on the Auspicious Occasion of the 36th Birthday Anniversary of Her Royal Highness Princess Chulabhorn.

Status: Endemic

Distribution: Maha Sarakham Province

ปูทูลกระหม่อม

Thaipotamon chulabhorn Naiyanetr, 1993

วงศ์ Potamidae Ortmann, 1896

ชื่อพื้นเมือง ปูแป้ง ปูแดง ปูป่า กะปู

ชื่อสามัญ Mealy Crab, Terrestrial Crab

นายประสาสน์ รัตนปัญญา บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ที่ราบสูง เป็นผู้ค้นพบปูชนิดนี้บริเวณป่าดูนลำพัน ตำบลนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ปัจจุบันจัดตั้งเป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่าดูนลำพัน โดยเมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๕ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้รับพระราชทานพระอนุญาตจากสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าหญิงจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ให้อัญเชิญพระนามาภิไธยมาเป็นคำระบุชนิด เพื่อเฉลิมฉลองวโรกาสที่ทรงเจริญพระชนมายุครบ ๓ รอบในขณะนั้น และเพื่อเทิดพระเกียรติในฐานะที่พระองค์ทรงพระปรีชาสามารถด้านวิทยาศาสตร์ ทรงจัดตั้งสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ขึ้นเพื่อพัฒนาความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ โดยตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร Crustaceana ปี พ.ศ. ๒๕๓๖ (ค.ศ. 1993) เล่ม ๖๕(๑) หน้า ๑-๓

ปูทูลกระหม่อม เป็นปูน้ำจืดชนิดใหม่ของโลก กระดองมีสีม่วงเปลือกมันเงา ขอบเขี้ยว ขอบกระดอง ขาเดิน และก้ามมีสีเหลืองส้ม ปลายขามีสีขาวข้าง พบเฉพาะที่ป่าดูนลำพัน อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

Pu Thun Kramom is a terrestrial crab with 3 colors. This species is endemic, only is found at Dune Lamphan, Na Chueak, Maha Sarakham Province.

Vernacular

Pu Phra Pi Nang (ปูพระพีนาง),
name given by Her Royal
Highness Princess Galyani
Vadhana.

Etymology

The specific epithet honours
Her Royal Highness Princess Galyani
Vadhana.

Status: Endemic

Distribution: Kanchanaburi Province

ปูพระพีนาง

Potamon galyaniae Naiyanetr, 2001

วงศ์ Potamidae Ortmann, 1897

ชื่อพื้นเมือง ปูป่า

ชื่อสามัญ Crimson Crab, Terrestrial Crab

นายมงคล วงศ์กาฬสินธุ์ นักวาดรูปนก ค้นพบและเก็บตัวอย่างปูชนิดนี้ได้เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่ลำห้วยบ้านดงเล็ก ตำบลท่าแฉลบ อำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี ต่อมา ศาสตราจารย์เกียรติคุณไพบูลย์ นัยเนตร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ตั้งเป็นปูชนิดใหม่ของโลกโดยจัดทำหนังสือขอพระราชทานพระอนุญาต อัญเชิญพระนามาภิไธยสมเด็จพระเจ้าพีนางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติที่ทรงเป็นองค์ประธานสนับสนุนการแข่งขันวิทยาศาสตร์โอลิมปิกของประเทศไทย และเป็นอาจารย์พิเศษสอนนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร Crustaceana ปี พ.ศ. ๒๕๔๔ (ค.ศ. 2001) เล่ม ๓๔(๔) หน้า ๔๐๑-๔๐๕

ปูพระพีนางมีสามสี คือ สีแดง
เลือดนก สีแดงส้ม และสีขาว พบที่อำเภอ
ศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี

Pu Phra Pi Nang is reddish
crab. This species is found at Si Sawat,
Kanchanaburi Province.

Vernacular
Pu Mae Fa Luang
(ปูแม่ฟ้าหลวง), name given by
Her Royal Highness Princess
Srinagarindra.

Etymology

The specific epithet honoured Her Royal Highness Princess Srinagarindra who has taken a keen interest in the environment development especially reforestation at Doi Tung.

Status: Endemic

Distribution: Chiang Rai Province

ปูแม่ฟ้าหลวง

Pupamon sangwan Naiyanetr, 1997

วงศ์

Potamidae Ortmann, 1897

ชื่อพื้นเมือง

ปูผา ปูหิน ปูจำ

ชื่อสามัญ

Elegant Mountain Crab, Rock Crab

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๙ ศาสตราจารย์เกียรติคุณไพบูลย์ นัยเนตร และคณะครูโรงเรียน ตชด. บคส. ก้อแสนใจ ในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี พร้อมด้วยตำรวจตระเวนชายแดน ๓๒๗ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย เก็บตัวอย่างปูได้บริเวณลำธารบ้านก้อแสนใจ อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ขอนตัวอยู่ตามใต้ก้อนหินบริเวณลำห้วย คอยตุง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้อัญเชิญพระนามเต็มสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี คือ “สิ่งวาลย์” มาเป็นคำระบุชนิด เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๙ (ปี ค.ศ. 1996) และตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร *Crustaceana* 1997, 70(4): 385-393

ปูแม่ฟ้าหลวงมีสีสวยงามห้าสี คือ สีแดง สีม่วงดำ สีน้ำเงิน สีขาว และสีน้ำตาล พบบริเวณคอยตุง จังหวัดเชียงราย

Pu Mae Fa Luang is a beautiful rock crab, it has 5 colors (red, dark purple, blue, white and brown). This species is endemic at Doi Tung, Chiang Rai Province.

Etymology

The specific epithet honours Her Majesty Queen Sirikit of the Ninth Reign who has taken a keen interest in the conservation and the relationship between people and the environment.

Status: Endemic

Distribution: Kanchanaburi Province

Vernacular

Pu Rachini (ปูราชินี),
name given by Her Majesty
Queen Sirikit of the Night
Reign.

ปูราชินี

Thaiphusa sirikit Naiyanetr, 1992

วงศ์ Potamidae Ortmann, 1897

ชื่อพื้นเมือง ปูสามสี ปูไตรรงค์ ปูป่า

ชื่อสามัญ Regal Crab, Terrestrial Crab

ปูราชินีค้นพบ โดย นายสุรพล ดวงแห และว่าที่ร้อยตรี พิทักษ์ ชิดเครือ เป็นสัตว์เฉพาะถิ่น พบครั้งแรกบริเวณพุน้ำจืด และลำห้วย บริเวณบ้านน้ำใส อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้รับพระราชทานชื่อ เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ (ค.ศ. 1991) และตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร Crustaceana 1992, 62(2): 112-120

ปูราชินี มี ๓ สี คือ สีแดง สีขาว สีน้ำเงินม่วงดำ พบเฉพาะที่ลำห้วยเขย่ง อำเภอลำทะเมนชัย และอุทยานแห่งชาติไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

Pu Rachini is a beautiful terrestrial crab, it has 3 colors (red, white and dark purple blue). This species is found at Haui Khayeng and Sai Yok National Park, Kanchanaburi Province.

Vernacular

Phiseua Rattisirin

(ผีเสื้อรัตตีสิริริน), name given by Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn.

Etymology

The specific epithet honours Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn who has taken a keen interest in the conservation and the relationship between people and the environment.

Status: Endemic

Distribution: Narathiwat Province

ผีเสื้อรัตติสิริน

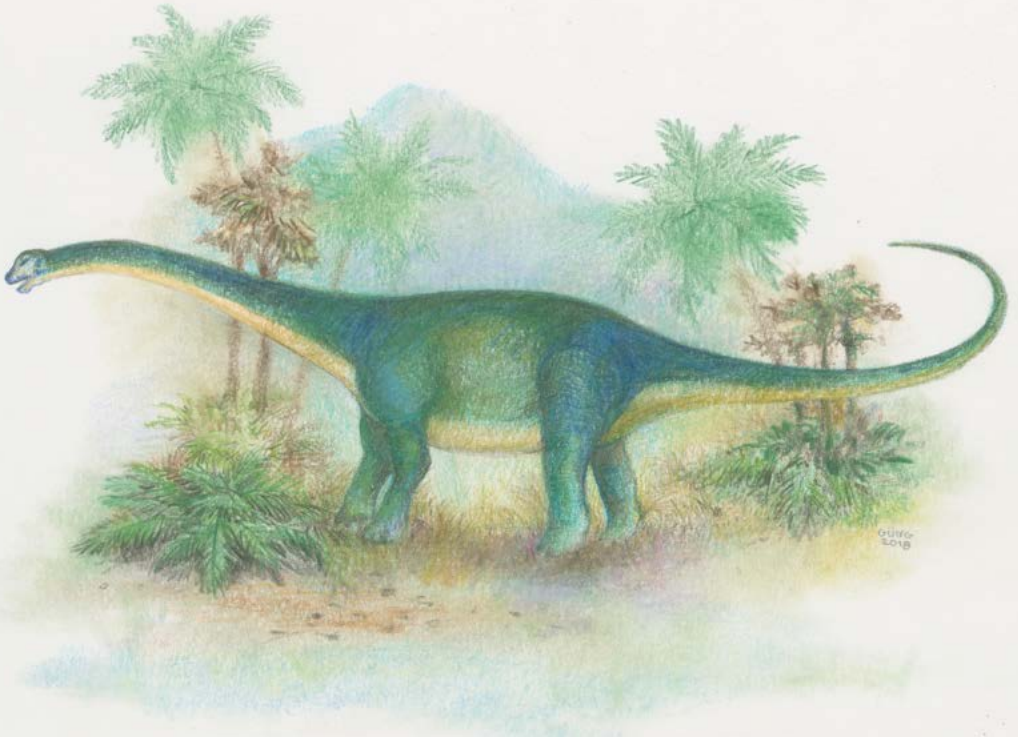
Eucosmogastra sirindhornae Pinkaew et Laeprathom, 2016

วงศ์ Tortricidae Latreille, 1803

รองศาสตราจารย์ นายบัณฑิต ปิ่นแก้ว มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และนายคำรณ เลียดประดม นักวิชาการกรมป่าไม้ ศึกษาผีเสื้อกลางคืนขนาดเล็กในกลุ่มผีเสื้อหนอนม้วนใบที่เป็นชนิดใหม่ของโลกชนิดหนึ่ง ในจังหวัดนราธิวาส ผีเสื้อกลางคืนชนิดดังกล่าวมีสีส้มสวยงามที่สุดชนิดหนึ่ง จากสถานีวิจัยสัตว์ป่าปาพรุ-ป่าฮาลา บาลา ผลงานวิจัยนี้ได้รับความอนุเคราะห์และความร่วมมือจากนายสุนทร การพันธ์ หัวหน้าสถานีวิจัยฯ ในการสำรวจข้อมูลด้านความหลากหลายของแมลงในพื้นที่ป่าดิบชื้นที่มีความอุดมสมบูรณ์มากที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศไทย หลังจากทำการวิเคราะห์อย่างละเอียดพบว่า เป็นผีเสื้อชนิดใหม่ของโลก องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ จึงขอพระราชทานชื่อจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อร่วมเทิดพระเกียรติเนื่องในวโรกาสพระชนมายุครบ ๖๐ พรรษา โดยพระราชทานชื่อว่า "ผีเสื้อรัตติสิริน" และชื่อวิทยาศาสตร์ คือ *Eucosmogastra sirindhornae* เมื่อวันที่ ๒๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เป็นผีเสื้อเฉพาะถิ่นของประเทศไทย ในขณะนี้พบเพียงตัวอย่างเดียว เฉพาะในพื้นที่สถานีวิจัยสัตว์ป่าปาพรุ-ป่าฮาลา บาลา จังหวัดนราธิวาส เพียงแห่งเดียวเท่านั้น โดย รองศาสตราจารย์ นายบัณฑิต ปิ่นแก้ว ได้มีโอกาสถวายรายงานเกี่ยวกับผีเสื้อรัตติสิรินต่อสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ณ องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ จังหวัดปทุมธานี เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

ผีเสื้อกลางคืนขนาดเล็ก พบใน
จังหวัดนราธิวาส มีขนาดเพียง ๑๕.๘ มิลลิเมตร
พื้นปีกสีน้ำตาลเข้ม ขอบปีกสีเหลือง ปล้องท้อง
สีดำสลับเหลือง

A night butterfly is found in
Narathiwat Province only 15.8 millimeters
long, dark brown wing with yellow on
the edge and black yellow body.

Etymology

The specific epithet honours Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn who has taken a keen interest in the conservation and the relationship between people and the environment.

Status: Endemic

Distribution: Khon Kaen Province, Kalasin Province

Vernacular

Phuwiangosaurus Sirindhornae
(ภูเวียงโกซอรัส สิรินธรเน่), name given
by Her Royal Highness Princess
Maha Chakri Sirindhorn.

ภูเวียงโกซอรัส สิรินธรเน

Phuwiangosaurus sirindhornae Martin, Buffetaut
& Suteethorn, 1994

วงศ์ Euhelopodidae Romer, 1956

ไดโนเสาร์ซอโรพอด พวกกินพืช เดินเท้า ๔ เท้า คอยาว
หางยาว อยู่ในยุคครีเตเชียสตอนต้น อายุประมาณ ๑๓๐ ล้านปี
มีการขุดค้นพบซากฟอสซิลไดโนเสาร์ชนิดนี้ครั้งแรกที่อุทยานแห่ง
ชาติภูเวียง จังหวัดขอนแก่น เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๙ และยังพบที่บริเวณ
ภูคุ้มข้าว อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นที่ตั้งของพิพิธภัณฑ์
สิรินธร

ไดโนเสาร์ขนาดใหญ่มาก มีคอและ
หางยาว ลำตัวมีความยาวประมาณ ๑๕-๒๐
เมตร เดิน ๔ เท้า กินพืชเป็นอาหาร พบซาก
ดึกดำบรรพ์ของไดโนเสาร์ภูเวียงโกซอรัส
สิรินธรเน ที่อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น
แล้ว ก็ยังพบซากดึกดำบรรพ์ของไดโนเสาร์
ชนิดนี้ที่จังหวัดกาฬสินธุ์อีกด้วย

Large Dinosaur has long neck
and long tail with 15-20 meters body
long. It is 4 feet and herbivore. Fossil
was found at Phu Wiang, Khon Khaen
Province and Kalasin Province.

มดตันไม้สิรินธร วรณระชาณี

Vernacular

Mod Tonmai Sirindhron

(มดตันไม้สิรินธร), name given by Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn.

Etymology

The specific epithet honours Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn who has taken a keen interest in the conservation and the relationship between people and the environment.

Status: Common

Distribution: Eastern Thailand, Saraburi Province, Nakhon Nayok Province

มดต้นไม้สิรินธร

Cladomyrma sirindhornae Jaitrong, Laedprathom
et Yamane, 2013

วงศ์ Formicidae Latreille, 1809

นายวิยะวัฒน์ ใจตรง ค้นพบครั้งแรกที่ป่าชุมชนบ้าน
อ่างเอ็ด ตำบลตกลพรม อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี โดยพบสร้างรัง
อยู่ในช่องว่างกลางลำต้นของไม้เถาชื่อสะพายควาย (*Sphenodesme
pantandra* Jack) โดยองค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ
ได้ขอพระราชทานอนุญาตอัญเชิญพระนามาภิไธยสมเด็จพระเทพรัตน
ราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มาเป็นคำระบุชนิดชื่อวิทยาศาสตร์
เมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ และตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร
Species Diversity ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ (ค.ศ. 2013) ฉบับที่ ๑๔
หน้า ๑๕-๒๒

มดต้นไม้สิรินธร อาศัยอยู่กับ
เถาวัลย์ปูนในป่าปลูก หรือป่ารุ่นสอง มดชนิดนี้
มีหัวแบน ไม่มีเหล็กใน พบจากป่าชุมชนบ้าน
อ่างเอ็ด อำเภอขลุง จันทบุรี

Mod Ton Mai Sirindhorn lives
in live plants of the verbenacean
climber *Sphenodesme involucrata*,
inhabiting plantations and secondary
forests. This species has a flat head,
stingless. It is found at Ban Ang-Ed
Community Forest Development Project,
Chanthaburi Province.

Etymology

The species is named in honour of Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn after her name in Chinese.

Status: Endemic

Distribution: South China

Vernacular

Mod Thahan Thepa

(มดทหารเทพา), name given by Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn.

มดทหารเทพา

Aenictus shilintongae Jaitrong et Schultz, 2016

วงศ์

Formicidae Latreille, 1809

มดทหารเทพา เป็นมดชนิดใหม่ของโลก โดยองค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาาสตร์แห่งชาติ ร่วมกับสถาบันสมิโชนิเยน สหรัฐอเมริกา โดย นายวิยะวัฒน์ ใจตรง นักวิจัย ได้ศึกษาวิจัย และพบว่าเป็นมดชนิดใหม่ เป็นตัวอย่างที่พบทางภาคใต้ของสาธารณรัฐประชาชนจีน องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาาสตร์แห่งชาติ จึงได้ขอพระราชทานอนุญาตอัญเชิญพระนามาภิไธยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยนำชื่อภาษาจีนของพระองค์มาเป็นคำระบุชนิดในชื่อวิทยาศาสตร์ เมื่อวันที่ ๒๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศไทย และตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร The Thailand Natural History Museum Journal ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ (ค.ศ. 2016) ฉบับที่ ๑๐ เล่มที่ ๒ หน้าที่ ๖๗-๗๔

มดทหารเทพา เป็นมดชนิดใหม่ จากทางใต้ของสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยใช้ตัวอย่างต้นแบบจากมดทหาร มดชนิดนี้อยู่ในกลุ่ม *Aenictus laeviceps* และมีความสัมพันธ์ใกล้เคียงกับ *A. rotundicollis* และ *A. sonchaengi* แต่มีลักษณะแตกต่างกันที่มีขนบนส่วนอกเพียง ๒-๑๐ เส้น ขนาดตัวมีความยาว ๔.๕-๔.๗ มิลลิเมตร

Mod Thahan Thepa is a new army ant from South China, is described based on the worker caste. The new species belongs to the *A. laeviceps* species group and seems to be closely related to *A. rotundicollis* Jaitrong et Yamane, 2011 and *A. sonchaengi* Jaitrong et Yamane, 2011, but is easily distinguished from the latter two in having dense pilosity on head and mesosoma.

Vernacular

Ri nam nang Fah Sirinthorn
(ไรน้ำนางฟ้าสิรินธร), name given by
Her Royal Highness Princess
Maha Chakri Sirindhorn.

Etymology

The specific epithet honours Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn who has taken a keen interest in the conservation and the relationship between people and the environment.

Status: Common

Distribution: Loei Province, Khon Kaen Province, Nong Bua Lam Phu Province, Maha Sarakham Province

โรน่านางฟ้าสิรินธร

Streptocephalus sirindhornae Sanoamuang, Murugan,
Weekers & Dumont, 2000

วงศ์ Streptocephalidae

ชื่อสามัญ Freshwater fairy shrimp

รองศาสตราจารย์ นางละออศรี เสนาะเมือง และคณะ จากมหาวิทยาลัยขอนแก่น ค้นพบสัตว์น้ำชนิดนี้จากแหล่งที่พบครั้งแรก ที่แอ่งน้ำชั่วคราวไม่มีชื่อใน ตำบลบ้านโนนเมือง ห่างจากมหาวิทยาลัย ขอนแก่นไปทางทิศเหนือ ๒ กิโลเมตร และได้ขอพระราชทานอนุญาต อัญเชิญพระนามาภิไธยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราช กุมารี ตั้งคำระบุชนิดในชื่อวิทยาศาสตร์ โดยตัวอย่างต้นแบบ Holotype ตัวเต็มวัยเพศผู้ และ Paratype เพศผู้และเมียอย่างละ ๒ ตัว เก็บรักษา ไว้ที่ British Museum (Natural History) และ Paratype เพศผู้ และเมียอย่างละ ๒ ตัวเก็บรักษาไว้ที่ The Royal Belgian Institute for Natural Science (K.B.I.N.) กรุงบรัสเซล ประเทศเบลเยียม และพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น แห่งละชุด และตีพิมพ์ เผยแพร่ในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ (ค.ศ. 2000) วารสาร Journal of Crustacean Biology เล่มที่ ๒๐ หน้า ๕๕๙-๕๖๕

โรน่านางฟ้าสิรินธร เป็นสัตว์น้ำจืด ชนิดหนึ่งคล้ายกุ้ง ลำตัวยาว ๑.๓-๓ เซนติเมตร หางแดง ตัวผู้มีหนวดยาว ตัวเมียมีถุงไข่ ๑ ถุง บริเวณกลางลำตัวด้านข้าง เป็นสัตว์เฉพาะถิ่น ในทวีปเอเชีย โดยเฉพาะในประเทศไทย

Streptocephalus sirindhornae is new species of freshwater fairy shrimp in the family Streptocephalidae; a genus of freshwater dwelling shrimp. It is endemic to Asia; more specifically to Thailand.

Vernacular.

Phisuea Klangkuen Sirindhon
(ผีเสื้อกลางคืนสิรินธร), name given by
Her Royal Highness Princess
Maha Chakri Sirindhorn.

Etymology

The Genus *Sirindhonia* honours Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn who has taken a keen interest in the conservation and the relationship between people and the environment.

Status: Endemic

Distribution: *Sirindhonia pulchella* (Nakhon Si Thammarat Province) *S. chaipattana* and *S. curvicosta* (Chanthaburi Province), *S. bifida* (Trat Province)

สกุลผีเสื้อกลางคืนสิรินธร

Sirindhonia spp.

วงศ์ Tortricidae Latreille, 1803

ผีเสื้อกลางคืนทั้งสกุลใหม่และชนิดใหม่ของโลก พบครั้งแรก โดย นายเดวิด อดัมส์ นักวิทยาศาสตร์ชาวอเมริกัน และนายวิชัย มะลิกุล นักกีฏวิทยาไทย ต่อมา รองศาสตราจารย์ นายบัณฑิต ปิ่นแก้ว และคณะ จากภาควิชากีฏวิทยา คณะเกษตร กำแพงแสน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้สำรวจพบผีเสื้อกลางคืนทั้งสกุลใหม่ และชนิดใหม่ของโลกเช่นกันถึง ๔ ชนิด ที่อุทยานแห่งชาติเขานัน ป่าชุมชนบ้านอ่างเอ็ด และสถานีวิจัยและฝึกอบรมวนเกษตรตราด และได้รับพระราชทานชื่อผีเสื้อสกุลใหม่ คือ "สกุลผีเสื้อกลางคืนสิรินธร" เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๗

สกุลผีเสื้อกลางคืนสิรินธร มีลักษณะโดดเด่นที่สีสันและลวดลายของปีกคู่หน้าที่มีโคนปีกสีขาวและปลายปีกสีแดง มีจุดแต้มและลวดลายบนปีกสีดำ รวมทั้งปีกคู่หลังมีแต้มสีเหลืองบริเวณกึ่งกลางปีก

Phisuea Klangkuen Sirindhorn are distinguished characteristic and colorful of front wings. This genus has a black wing and spot. Also back wing have a yellow spot in middle of wing.

Etymology.

The genus honours Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn of Thailand who has taken a keen interest in the conservation and the relationship between people and the environment.

Status: Endemic

Distribution: Nakhon Ratchasima Province

Vernacular.

Sirindhorna Khoratensis

(สิรินธรน่า โคราชเอนซิส), name given by Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn.

สิรินธรน่า โคราชเอนซิส

Sirindhorna khoratensis Shibata, Jintasakul,
Azuma & You, 2015

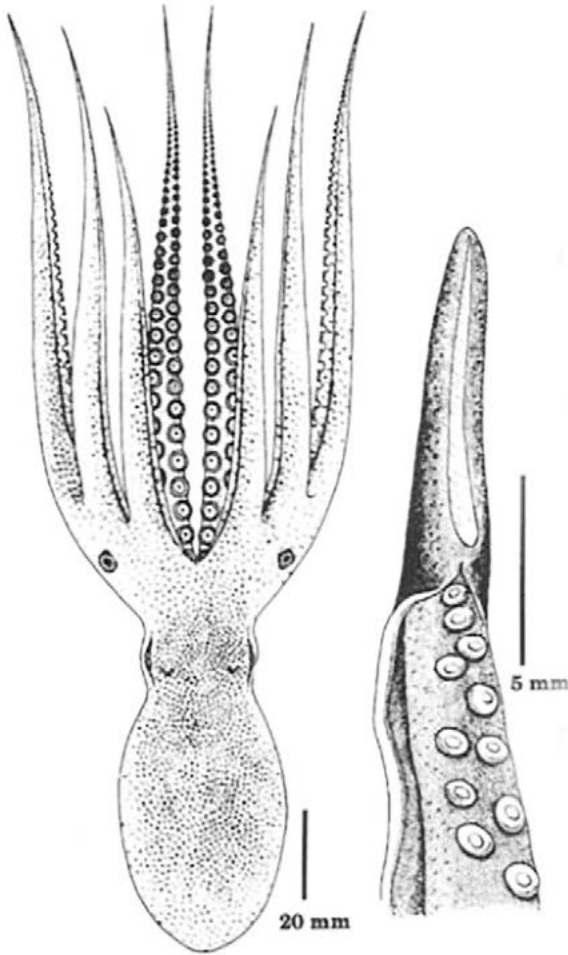
วงศ์

Hadrosauroidea Cope, 1869

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา โดยสถาบันวิจัยไม้กลายเป็นหินและทรัพยากรธรณี ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เฉลิมพระเกียรติ ร่วมกับพิพิธภัณฑ์ไดโนเสาร์ฟูกุอิ จังหวัดฟูกุอิ ประเทศญี่ปุ่น ร่วมมือขุดค้น ไดโนเสาร์ ที่บ้านสะพานหิน ตำบลสุรนารี อำเภอเมืองนครราชสีมา ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้พบฟอสซิลกระดูกและฟันไดโนเสาร์และสัตว์ร่วมยุคหลายพันชิ้น โดยฟอสซิลชุดหนึ่ง ซึ่งพบเป็นส่วนของกะโหลก จำนวน ๑๙ ชิ้น และรวมทั้งชิ้นส่วนอื่น ๆ ของโครงร่างอีกจำนวนมาก สามารถจำแนกได้ว่าเป็นไดโนเสาร์กลุ่มอิกัวโนดอนต์ ที่เป็นสกุลใหม่และชนิดใหม่ของโลก และได้รับพระราชทานพระราชนุญาตให้ใช้พระนามของ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นชื่อวิทยาศาสตร์ของไดโนเสาร์อิกัวโนดอนต์ ดังกล่าวคือ "*Sirindhorna khoratensis*" หรืออิกัวโนดอนต์ สิรินธรน่า และได้รับการตีพิมพ์ในวารสารนานาชาติ ด้านวิทยาศาสตร์และการแพทย์ชื่อ "PLOS ONE" ซึ่งมีสำนักงานใหญ่ อยู่ที่เมืองซานฟรานซิสโก โดยตีพิมพ์เมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุ ๕ รอบ

อิกัวโนดอนต์สิรินธรน่า เป็น ไดโนเสาร์กินพืชขนาดยาว ๖ เมตร สูง ๒ เมตรหนักประมาณ ๑ ตัน เคยอาศัยอยู่ในพื้นที่แถบอำเภอเมืองนครราชสีมา เมื่อประมาณ ๑๑๕ ล้านปีก่อน

Egaunodon *Sirindhorna* is herbivore dinosaur, 6 meters long and 2 meters height. It has been occur in Nakhon Ratchasima Province about 115 million years ago.

Vernacular

Muek Sai Racha (หมึกสายราชา)

Etymology

Rex: mean King. Named in honour of His Majesty King Bhumibol Adulyadej on the Royal Occasion of His Majesty's Sixth-Cycle Birthday on 5th December 1999.

Status: Endemic

Distribution: The Gulf of Thailand

หมึกสายราชา

Amphioctopus rex (Natewathana & Norman, 1999)

วงศ์

Octopodidae H. d' Orbigny, 1840

ชื่อสามัญ

Eye-bar octopus, King octopus

ชื่อพื้นเมือง

ปลาหมึกสายลายพาดตา

นายอนุวัฒน์ นทีวัฒนา ได้สำรวจพบหมึกสายชนิดใหม่ จึงตั้งคำระบุชนิดว่า “rex” ที่แปลว่า พระมหากษัตริย์เพื่อเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในวโรกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร โดยในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ตีพิมพ์ในวารสาร Phuket Marine Biology Center Special Publication 19(2): 445-462

หมึกสายราชา เป็นปลาหมึกสาย หนวดขนาดกลาง เป็นชนิดที่พบใหม่ มีรายงานเฉพาะในน่านน้ำไทย อาศัยอยู่บริเวณชายฝั่งที่พื้นทะเลเป็นทรายและโคลน จากบริเวณน้ำขึ้นน้ำลงไปจนถึงระดับลึก ประมาณ ๖๐ เมตร มีความสำคัญทางเศรษฐกิจรวมไปกับปลาหมึกสายชนิดอื่น

Muek Sai Racha is medium octopus has been found only Thai sea. This species live on sand and muddy beach that found from 0-60 meters depth. This species is a economic value for freshry market.

Vernacular

Hoi Bhusarakham

(หอยบุษราคัม), name given by Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn.

Etymology

The specific epithet honours Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn. The latin of 'principalis' means 'of the princess'.

Status. Endemic

Distribution. Nakhon Si Thammarat Province

หอยบุษราคัม

Amphidromus principalis Sutcharit & Panha, 2015

วงศ์ Camaenidae Pilsbry, 1895

ศาสตราจารย์สมศักดิ์ ปัญหา ได้ค้นพบหอยต้นไม้สวยงามชนิดใหม่ของโลก โดยพบที่เกาะกระ จังหวัดนครศรีธรรมราช ภายใต้โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ร่วมกับหน่วยสงครามพิเศษทางเรือ กองทัพเรือ และ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และได้รับพระราชทานชื่อว่า “หอยบุษราคัม” ชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Amphidromus principalis* Sutcharit & Panha, 2015 จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทั้งนี้ ความหมายภาษาละตินคำว่า “principalis” มีความหมายว่า “of the princess” อันหมายถึงสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี องค์ประธานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ

หอยบุษราคัมพบแต่ในพื้นที่สำรวจพบเป็นครั้งแรกในเกาะที่มีโครงสร้างเป็นหินแกรนิต มีเปลือกสีเหลืองแฉวาว มีสีลำตัวสีขาวนวล อาศัยอยู่บนต้นไม้สูง ๑๐ เมตร ในป่าดิบชื้นตามเกาะในอ่าวไทย บริเวณสหรัยและไลเคนบนผิวต้นไม้ ดำรงชีวิตบนต้นไม้ตลอดชีวิต มีเปลือกเวียนทางด้านซ้ายทุกตัวทั้งประชากร

Amphidromus principalis Sutcharit & Panha is known only from the type locality, the granitic island. The forestation type on the island is dry evergreen forest, the snails is found crawling on the tree leaves, trunks or branches of almost all trees up to 10 meters height. It is yellowish shell.

เอกสารอ้างอิง

- กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช. ๒๕๕๐. พรรณไม้เกียรติประวัติของไทย. บริษัทประชาชน จำกัด, กรุงเทพฯ. ๒๔๐ น.
- ทักษิณา ณ ตะกั่วทุ่ง. ๒๕๔๖. นามเฉลิมพระเกียรติ พรรณพืชและสัตว์. สำนักพิมพ์ศิลปาบรรณาคาร, กรุงเทพฯ. ๔๐ น.
- ภวพล ศุภนันทนานนท์. ๒๕๕๕. พรรณไม้พระนาม. สำนักพิมพ์บ้านและสวนอมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, กรุงเทพฯ. ๑๑๔ น.
- ราชันย์ ภูมา. ๒๕๕๑. พืชหายากของประเทศไทย. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, กรุงเทพฯ. ๒๓๐ น.
- สำนักงานสวนสาธารณะ กรุงเทพมหานคร. ๒๕๔๘. พันธุ์ไม้ที่เกี่ยวกับราชวงศ์. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, กรุงเทพฯ. ๓๒ น.น.
- Burt, B. L. and C. Chermisrivathana. (1971). A second species of *Afgekia* (Leguminosae). Notes from the Royal Botanic Garden, Edinburgh Vol. 31 no.1: 131-133.
- Dawwrueng, P., Storozhenko, S. Y. and Artchawakom, T. (2016). *Mimadiestra sirindhornae* sp. nov. from Thailand (Orthoptera: Rhaphidophoridae: Aemodogryllinae). The Thailand Natural History Museum Journal. 10(2); 61-66.
- Larsen, K. and S. S. Larsen. (1997). *Bauhinia sirindhorniae* sp. nov. (Leguminosae-Caesalpinioideae) a remarkable new species from Thailand. Nordic Journal of Botany 17: 113.
- Middleton, D. J. and T. Santisuk. (2001). A new species of *Wrightia* (Apocynaceae: Apocynoideae) from Thailand. Thai Forest Bulletin No. 29: 1-10.
- Nateewathana, A. and Norman, M.D. 1999. Phuket Mar. Biol. Center Special Publ. 19(2): 445-462.
- Nooteboom, H. P. and Chalermglin, P. (2000). A new species of *Magnolia* (Magnoliaceae) from Thailand. Blumea 45: 110-114.
- Pedersen, H. A., Suksathan, P. and Indhamusika, S. (2002). *Sirindhornia*, a new genus from Southeast Asia. Nordic Journal of Botany 22(4): 391-403.
- Phosri, C., Watling, R., Suwannasai, N., Wilson, A. and Martín, M. P. 2014. A New Representative of Star-Shaped Fungi: *Astraeus sirindhorniae* sp. nov. from Thailand. PLoS ONE. 9(5): e71160.

เอกสารอ้างอิง

- Phuphathanaphong, L. (2006). *Thepparattia* (Malvaceae), a new genus from Thailand. Thai Forest Bulletin (Botany) No. 34: 195-200.
- Sanoamuang, L., Murugan, G. , Weekers, P.H.H. and Dumont, H.J., (2000). *Streptocephalus sirindhornae*, new species of freshwater fairy shrimp (Anostraca) from Thailand. Journal of Crustacean Biology 20: 559-565.
- Suksathan, P. and Triboun, P. (2009). Ten new species of *Impatiens* (Balsaminaceae) from Thailand. Gardens' Bulletin Singapore 61(1): 159-184.
- Tong, H., Claude, J., Naksri, W., Suteethorn, V., Buffetaut, E., Khansubha, S., Wongko, K. and Yuangdetkla, P. 2009. *Basilochelys macrobios* n. gen. and n. sp., A Large Cryptodiran Turtle from the Phu Kradung Formation (latest Jurassic-earliest Cretaceous) of the Khorat Plateau, NE Thailand. In: Buffetaut, E.; Cuny, G.; Le Loeuff, J. & Suteethorn, V. (eds.). Late Palaeozoic and Mesozoic Ecosystems in SE Asia. Geological Society, London, Special Publications. 315: 229-243.
- Triboun, P. and D. J. Middleton. (2012). Twenty new species of *Paraboea* (Gesneriaceae) from Thailand. Gardens' Bulletin Singapore 64(2): 337.
- Weerasooriya, A. D., Chalermglin, P. and Saunders, R. M. K. (2004). *Mitrephora sirikitiae* (Annonaceae): a remarkable new species endemic to northern Thailand. Nordic Journal of Botany Vol. 24 part 2: 201-206.
- Wongratana, T. 1975. *Soleichthys siammakuti* n. sp., a rare sole from the Gulf of Thailand. Senckenbergiana Biol. 56(1/3):21-29.

ภาคผนวก

บัญชีพรรณพืชและพรรณสัตว์จำแนกตามพระนาม

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช			
สิ่งมีชีวิตในพระนาม	ชื่อวิทยาศาสตร์	หมายเหตุ	เครดิตรูปภาพ
เต่าทรงพระเจริญ (๘๘)	<i>Basilocheilus macrobius</i> Tong et al., 2009	บรรพชีวิน	กรมทรัพยากรธรณี
เทียนพระบารมี (๒๖)	<i>Impatiens charisma</i> Suksathan & Keerat.	พืชป่า	ปิยะเกษตร สุขสถาน
ทิวลิปคิงภูมิพล (๒๒)	<i>Tulipa</i> 'King Bhumibol'	ไม้ประดับปรับปรุงพันธุ์	สิตา ผลโภค
ปลาโอพิสทอนญาทัสเร็กซ์ (๑๐๐)	<i>Ophisthognathus rex</i> Wongratana, 1975	ปลา	ชัยลักษณ์ สุนทรมัญญ์
ปูเจ้าพ่อหลวง (๑๐๒)	<i>Potamon bhumibol</i> Naiyanetr, 2001	ครัสตาเซียน	ชวลิต วิทยานนท์
ภูมิพลินทร์ (๓๖)	<i>Paraboea bhumiboliana</i> Triboun & Chuchan	พืชป่า	ปราโมทย์ ไตรบุญ
มะลิเฉลิมรินทร (๔๐)	<i>Jasminum bhumiboliana</i> Chalermglin	พืชป่า	วีรญา บุญเตี้ย
หมึกสายราชา (๑๒๘)	<i>Amphioctopus rex</i> (Nateewathana & Norman, 1999)	หมึก	กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙			
สิ่งมีชีวิตในพระนาม	ชื่อวิทยาศาสตร์	หมายเหตุ	เครดิตรูปภาพ
กุหลาบควีนสิริกิติ์ (๓)	<i>Rosa</i> 'Queen Sirikit'	ไม้ประดับปรับปรุงพันธุ์	ภวพล ศุภนันท์นานนท์ นพพร แสงบริสุทธิ์
แคทลียาควีนสิริกิติ์ (๑๒)	<i>Cattleya</i> 'Queen Sirikit'	กล้วยไม้ลูกผสม	ภวพล ศุภนันท์นานนท์
ดอนญ่าควีนสิริกิติ์ (๒๐)	<i>Mussaenda</i> 'Queen Sirikit'	ไม้ประดับปรับปรุงพันธุ์	วรดลต์ แจ่มจำรูญ
บัวควีนสิริกิติ์ (๓๐)	<i>Nymphaea</i> 'Queen Sirikit'	ไม้ประดับปรับปรุงพันธุ์	ภวพล ศุภนันท์นานนท์
มหาพรหมราชินี (๓๘)	<i>Mitrephora siriketiae</i> Weerasooriya, Chalermglin & M.K.R.Saunders	พืชป่า	วรดลต์ แจ่มจำรูญ
โมกราชินี (๔๔)	<i>Wrightia siriketiae</i> Mid.& Santisuk.	พืชป่า	นัยนา เทศนา
ปฐราชินี (๑๑๒)	<i>Thaiphusa sirikit</i> Naiyanetr, 1992	ครัสตาเซียน	ชวลิต วิทยานนท์
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณบดินทรเทพยวรางกูร			
สิ่งมีชีวิตในพระนาม	ชื่อวิทยาศาสตร์	หมายเหตุ	เครดิตรูปภาพ
ปลาใบไม้ (๙๘)	<i>Soleichthys siammakuti</i> Wongratana, 1978	ปลา	ชวลิต วิทยานนท์

บัญชีพรรณพืชและพรรณสัตว์จำแนกตามพระนาม (ต่อ)

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี			
สิ่งมีชีวิตในพระนาม	ชื่อวิทยาศาสตร์	หมายเหตุ	เครดิตรูปภาพ
กุหลาบพระนามสิรินธร (๘)	<i>Rosa 'Princess Maha Chakri Sirindhorn'</i>	ไม่ประดับปรับปรุงพันธุ์	วรตลต์ แจ่มจำรูญ
เครือเทพรัตน์ (๑๐)	<i>Thepparatia thailandica</i> Phuph.	พืชป่า	มานพ ผู้พัฒน์
จำปีสิรินธร (๑๔)	<i>Magnolia sirindhorniae</i> Noot. & Chalermglin	พืชป่า	ปรีชา การะเกตุ
ชมพู่สิริน (๑๖)	<i>Impatiens sirindhorniae</i> Triboun & Suksathan	พืชป่า	นัยนา เทศนา
ช้องเจ้าฟ้า (๑๘)	<i>Impatiens sirindhorniae</i> Triboun & Suksathan	พืชป่า	สุคิด เรืองเรือ
เทพมาศ (๒๔)	<i>Flemingia sirinthorniae</i> Mattapha, Chantar. & Suddee	พืชป่า	ไสว มัฐผา
รักตะนิล (๕๒)	<i>Peperomia sirindhorniana</i> Suwanph. & Chantar.	พืชป่า	เฉลิมพล สุวรรณภักดี
ราชรัตน์ (๕๔)	<i>Syzygium sirindhorniae</i> Chantar., Suksathan & M.Wongnak	พืชป่า	ปิยเกษตร สุขสถาน
สิรินธรวัลลี (๕๘)	<i>Bauhinia sirindhorniae</i> K. & S. S. Larsen	พืชป่า	ธรรมรัตน์ พุทไทย
เห็ดเผาะสิรินธร (๖๔)	<i>Astraeus sirindhorniae</i> Watling, Phosri, Sihanonth, A.W.Wilson & M.P. Martin	เห็ดป่า	เชิดชัย โทศรี
เอื้องศรีเชียงดาว (๖๖)	<i>Sirindhornia mirabilis</i> H.A. Pederson & P. Suksathan	พืชป่า	ราชันย์ ภูมา
เอื้องศรีประจิม (๖๘)	<i>Sirindhornia pulchella</i> H.A.Pedersen & S. Indhamusika	พืชป่า	ราชันย์ ภูมา
เอื้องศรีอากเนย์ (๗๐)	<i>Sirindhornia monophylla</i> (Collett & Hems.) H. A. Pedersen & P. Suksathan	พืชป่า	ราชันย์ ภูมา
ไอยริศ (๗๒)	<i>Zingiber sirindhorniae</i> Triboun	พืชป่า	นัยนา เทศนา
กึ่งเจ้าฟ้า (๗๖)	<i>Acanthosquilla sirindhorn</i> Naiyanetr, 1995	ครัสตาเซียน	ไพบุลย์ นัยเนตร
กึ่งเจ้าฟ้า (๗๘)	<i>Macrobrachium sirindhorn</i> Naiyanetr, 2001	ครัสตาเซียน	ไพบุลย์ นัยเนตร
ชันโรงสิรินธร (๙๐)	<i>Trigona sirindhornae</i> Michener & Boon-grid, 2003	แมลงป่า	สมนึก บุญเกิด
ตึกแตนคูหารัตน์ (๘๒)	<i>Mimadiestra sirindhornae</i> Dawwrueng, Storozhenko et Artchawakom	แมลงป่า	นพพลูกล มากบุญ

บัญชีพรรณพืชและพรรณสัตว์จำแนกตามพระนาม (ต่อ)

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี			
สิ่งมีชีวิตในพระนาม	ชื่อวิทยาศาสตร์	หมายเหตุ	เครดิตรูปภาพ
ทาร์เซียสิรินธร (๘๖)	<i>Tarsius sirindhornae</i> Chaimanee, Lebrun, Yamee & Jaeger, 2010	บรรพชีวิน	สัญลักษณ์ สุนทรम्मัญจ์
นกเจ้าฟ้าหญิงสิรินธร (๘๘)	<i>Pseudochelidon sirintarae</i> Thonglongya, 1968	นก	สัญลักษณ์ สุนทรम्मัญจ์
ปูเจ้าฟ้า (๑๐๔)	<i>Phricotelphusa sirindhorn</i> Naiyanetr, 1989	ครัสตาเซียน	ชวลิต วิทยานนท์
ผีเสื้อรัตติสิริน (๑๑๔)	<i>Eucosmogastra sirindhornae</i> Pinkaew et Laeprathom	แมลงป่า	นันทศักดิ์ ปิ่นแก้ว
ภูเวียงโกซอรัส สิรินธรเน (๑๑๖)	<i>Phuwiangosaurus sirindhornae</i> Martin, Buffetaut & Suteethorn 1994	บรรพชีวิน	สัญลักษณ์ สุนทรम्मัญจ์
มดต้นไม้สิรินธร (๑๑๘)	<i>Cladomyrma sirindhornae</i> Jaitrong, Leadprathom et Yamane, 2013	แมลงป่า	วิยะวัฒน์ ใจตรง
มดทหารเทพา (๑๒๐)	<i>Aenictus shilintongae</i> Jaitrong et Schultz, 2016	แมลงป่า	วิยะวัฒน์ ใจตรง
ไร่น้ำนางฟ้าสิรินธร (๑๒๒)	<i>Streptocephalus sirindhornae</i> Sanoamuang, Murugan, Weekers & Dumont, 2000	ไรน้ำ	ชวลิต วิทยานนท์
สกุลผีเสื้อกลางคืนสิรินธร (๑๒๔)	<i>Sirindhornia</i> spp.	แมลงป่า	นันทศักดิ์ ปิ่นแก้ว
สิรินธรน่า โคราชเอนซิส (๑๒๖)	<i>Sirindhorna khoratensis</i> Shibata, Jintasakul, Azuma & You, 2015	บรรพชีวิน	สัญลักษณ์ สุนทรम्मัญจ์
หอยบุษราคัม (๑๓๐)	<i>Amphidromus principalis</i> Sutcharit & Panha, 2015	หอย	สมศักดิ์ ปัญหา
สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี			
สิ่งมีชีวิตในพระนาม	ชื่อวิทยาศาสตร์	หมายเหตุ	เครดิตรูปภาพ
ปูทูลกระหม่อม (๑๖๖)	<i>Thaipotamon chulabhorn</i> Naiyanetr, 1993	ครัสตาเซียน	ชวลิต วิทยานนท์
ฟาแลนนอปซิส พริเนสจุฬาภรณ์ (๓๒)	<i>Phalaenopsis</i> ‘Princess Chulabhorn’	ไม้ประดับปรับปรุงพันธุ์	วรดลต์ แจ่มจำรูญ

บัญชีพรรณพืชและพรรณสัตว์จำแนกตามพระนาม (ต่อ)

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์			
สิ่งมีชีวิตในพระนาม	ชื่อวิทยาศาสตร์	หมายเหตุ	เครดิตรูปภาพ
ปูพระพี่นาง (๑๐๘)	<i>Potamon galyanae</i> Naiyanetr, 2001	คริสต์ดาเขียน	ไพบูลย์ นัยเนตร
หอยชมพูนครินทร์ (๖๐)	<i>Dendrobium</i> 'Pink Nagarindra'	ไม้ประดับปรับปรุงพันธุ์	ภวพล ศุภนันถนานนท์
สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี			
สิ่งมีชีวิตในพระนาม	ชื่อวิทยาศาสตร์	หมายเหตุ	เครดิตรูปภาพ
กันภัยมหิดล (๒)	<i>Afgekia mahidolae</i> Burt & Chemsirivathana	พืชป่า	วรดลดี แจ่มจำรูญ
นครินทร์รา (๒๘)	<i>Paraboea sangwaniae</i> Triboun	พืชป่า	อภิชาติ ส่องแสนจัน
รองเท้านารีดอยตุง 'สังวาลย์' (๔๖)	<i>Paphiopedilum charlesworthii</i> (Rolfe) Pfitzer 'Sangwan NO.1' AM/RHT	ไม้ประดับปรับปรุงพันธุ์	ภวพล ศุภนันถนานนท์
รองเท้านารีพรินเซสสังวาลย์ (๔๘)	<i>Paphiopedilum</i> 'Princess Sangwan'	ไม้ประดับปรับปรุงพันธุ์	วรกุล ไชยวิโน
รองเท้านารีสังวาลย์ แอนนิเวอร์ซารี ปีที่ 108 (๕๐)	<i>Paphiopedilum</i> 'Sangwan Anniversary 108 th '	ไม้ประดับปรับปรุงพันธุ์	ภวพล ศุภนันถนานนท์
ปูแม่ฟ้าหลวง (๑๑๐)	<i>Dromothelphusa sangwan</i> Naiyanetr, 1997	คริสต์ดาเขียน	ไพบูลย์ นัยเนตร
รัชกาลอื่น ๆ และพระบรมวงศานุวงศ์			
สิ่งมีชีวิตในพระนาม	ชื่อวิทยาศาสตร์	หมายเหตุ	เครดิตรูปภาพ
กุหลาบจุฬาลงกรณ์ (๕)	<i>Rosa</i> 'Chulalongkorn'	ไม้ประดับปรับปรุงพันธุ์	จตุพร แจ่มจำรูญ
เฟินรัชสมัยโชติ (๓๔)	<i>Blechnum x rasmijoti</i> 'The Royal Project'	ไม้ประดับปรับปรุงพันธุ์	จตุพร แจ่มจำรูญ
มะลิ ร.๕ (๔๒)	<i>Jasminum rex</i> Dunn.	ไม้ประดับปรับปรุงพันธุ์	วีรญา บุญเตี้ย
ปลาแขยงเจ้า (๙๐)	<i>Prajadhipokia rex</i> Fowler	ปลา	ชวลิต วิทยานนท์
ปลาชีโวไผ่ราชินี (๙๒)	<i>Davario regina</i> Flower	ปลา	ชวลิต วิทยานนท์
ปลานูมหิดล (๙๔)	<i>Mahidolia mystacina</i> Valenciennes, 1837	ปลา	ชวลิต วิทยานนท์
ปลาบุรีไฟ (๙๖)	<i>Vaimosa rambaiae</i> H. M. Smith, 1935	ปลา	ชวลิต วิทยานนท์
สิงโตเจ้าฟ้าเพชรรัตน์ (๕๖)	<i>Bulbophyllum</i> 'Princess Bejaratana'	ไม้ประดับปรับปรุงพันธุ์	ภวพล ศุภนันถนานนท์
หอยไสมสวลี (๖๓)	<i>Dendrobium</i> 'Soamsawali'	ไม้ประดับปรับปรุงพันธุ์	ภวพล ศุภนันถนานนท์

